

ΕΤΟΣ Ζ'

ἙΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΔ'

Συνδρομή ἑτησίᾳ: Ἐν Ἑλλάδι σφ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ σφ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ
1 ἰανουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι. — Γραφεῖον τῆς Διευθύνσεως: Ὁδὸς Ἀρχιεπισκόπου...

5 Δεκεμβρίου 1882

ΕΡΝΑΝΗΣ

ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ

[Μετάφρασις Γ. Παράσχου].

ΠΡΑΞΙΣ Γ'

Ἡ θύρα τοῦ θεάτρου ἀνοίγει δι' ἀμφοτέρων τῶν φύλλων. Ἐμφαίνει ἡ Δόνα-Σόλα ἐν νομικῇ στολῇ, συνοδευομένη ὑπὸ πολλῶν ἀκολουθῶν καὶ δύο γυναικῶν, φερούσῶν ἐπὶ βέλουδίνου προσταφαλαίου κιβώτιον ἀργυρότευκτον, ὅπερ θέτουσιν ἐπὶ τραπέζης, περιέχον δουκιὸν στέμμα, φέλλια καὶ ἀδάμκτας μίγδην. Ὁ Ἐρνάνης, ἀσθμαίνων καὶ ἐκπληκτος, ἀτενίζει τὴν Δόνα-Σόλαν μὲ ὀφθαλμοὺς διαπύρους χωρὶς ὑ' ἀκοῆν τῶν δοῦκα.

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Δόν-Σίλβας, Ἐρνάνης ἐν στολῇ μοναχοῦ, Δόνα-Σόλα, Ἀκόλουθοι, Ὑπηρέται.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, ἐξακολουθῶν πρὸς τὸν Ἐρνάνην.

Κ' ἡ ἐδική μου Δέσποινα! Ἡ πρὸς αὐτὴν λατρεία
Ἐπίσης προξενεῖ καλόν. — Ὡ νόμφη μου γλυκεῖα,
Ἐλθέ.

Προσφέρει τὴν χεῖρα εἰς τὴν Δόνα-Σόλαν, ὡρᾶν πάντοτε καὶ σοβαράν.

Πλὴν τοῦ διάδημα; τοῦ ἀφραβῶν τοῦ γάμου;

ΕΡΝΑΝΗΣ, ἐν κεραυνώδει φωνῇ.

Τίς θέλει τώρα χίλιζ φλωρίζ τ' ὄνομά μου;

Ἐκπληττονται πάντες. Ὁ Ἐρνάνης σγίζει τὸν μαυδῦαν, τὸν ποδοπατεῖ καὶ φαίνεται ἐν στολῇ ὄρεινοῦ.
Εἶμ' ὁ Ἐρνάνης!

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, κατ' ἰδίαν πλήρης χαρᾶς.

Ζωντανὸς, Θεέ!

ΕΡΝΑΝΗΣ, πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Ἄναζητοῦμαι

Ἡμέραν, νύκτα.

Πρὸς τὸν δοῦκα.

Ἡθελες νὰ μάθης ἂν καλοῦμαι

Περζέζης ἢ Διέγος; Ἐ, ποσῶς εἶμ' ὁ Ἐρνάνης!

Ἄρκιον ὄνομα, εἰκὼν ὀρεσιβίου πλάνης,

Προγεγραμμένου στολισμός. Ἡ κεφαλή μου μόνη,

Τὴν βλέπεις σύ; τοῦ γάμου σου τὰ ἔξοδα πληρώνει!

Πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Σὰς τὴν προσφέρω' σπεύσατε, καλὰ θὰ πληρωθῆτε!

Ἐμπρός' ἰδοὺ αἱ χεῖρές μου, οἱ πόδες, μὴν ἀργήτε!

Πλὴν ὄχι' ἄλλη δύναμις μὲ σφίγγει, μὲ βαρύνει,

Ὅπου δὲν θραύεται ποσῶς!

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, ἰδίᾳ.

Θεέ!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ.

Παραφροσύνη!

Εἶν' ἐμπαθὴς ὁ ξένος μου...

ΕΡΝΑΝΗΣ

Είναι ληστής, σὲ εἶπα.

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

*Ω, μὴ, μὴ τὸν ἀκούετε!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Σκληρὸς ἀντάρτης... κτύπα.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Σωρὸς φλωρίων! Κύριε, εἶναι χρυσὸς ἐν τέλει,
Καὶ διὰ τοὺς ἀνθρώπους μου διστάζω....

ΕΡΝΑΝΗΣ

Τί με μέλει!

Μὲ φθάνει ἓνα μεταξὺ ὄλων αὐτῶν νὰ ἔχῃς.

Πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Πωλήσατέ με, δότε με.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

'Αλλὰ σιῶπα' τρέχεις

Στιγμὰς κρίσιμους!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Σπεύσατε· εἶν' ὥρα ὠφελείας.

Σὰς λέγω, εἴμ' ὁ ἄγριος φυγὰς, ὁ ταραξίας
'Ερνάνης!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Σίγα!

ΕΡΝΑΝΗΣ

'Ο ληστής!

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, μὲ φωνὴν σβυνομένην εἰς τὴν ἀκοήν του.

*Ω, παῦσε τὰς προκλήσεις!

ΕΡΝΑΝΗΣ, ἡμιστρέφόμενος πρὸς αὐτήν.

'Εδῶ νυμφεύονται· κ' ἐγὼ θὰ νυμφευθῶ ἐπίσης.

Μὲ περιμέν' ἡ νύμφη μου!

Πρὸς τὸν δοῦκα.

Καθὼς ἡ ἐδικὴ σου

Δὲν εἶν' ὠραία, πλὴν πιστὴ τοῦλάχιστον ἐξ ἴσου.

Εἶν' ἡ ἀγχόνη!

Πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Πῶς! κανεὶς δὲν προχωρεῖ ἐν βῆμα;

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, χαμηλῆ τῆ φωνῆ.

*Ω, οἶκτον!

ΕΡΝΑΝΗΣ, πρὸς τοὺς οἰκέτας.

Χίλια χρυσά!... τὰ παραιτεῖτε; κρίμα!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

'Οποῖος δαίμων!

ΕΡΝΑΝΗΣ, πρὸς ἓνα τῶν οἰκετῶν.

Τρέξε σὺ τὸ δῶρον θὰ κερδήσης,

Καὶ ἀπὸ δοῦλος μέτωπον ἀνθρώπου θ' ἀποκτήσης.

Πρὸς τοὺς ἄλλους.

Πλὴν σεῖς, διστάζετε καὶ σεῖς; *Ω μοῖρα τεθλιμμένη!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ νὰ σ' ἐγγίσουν, ἀδελφὲ, ἡ ὥρα των σημαίνει.

'Ερνάνης εἶσαι, ἡ πολὺ χειρότερος ἂν ἦσουν·

*Ὁ δὲ ἀντὶ χρυσοῦ ἐν κράτος με χάρισουν,

*Ὁ ξένο! σὲ φιλονεικῶ ἀπέναντι τοῦ κόσμου

Καὶ πρὸς τὸν Κάρολον, ἀφοῦ σὲ στέλλει ὁ Θεὸς μου!

Δὲν ζῶ, ἂν τρεῖς πειραχθῆ τῆς κεφαλῆς σου μία.—

'Ανεψιά μου, ἡ στιγμὴ ἐγγίζ' ἡ μακαρία...

Μακρύνσου ἥδη τὴν φρουρὰν νὰ ἐξοπλίσω τρέχω,

Νὰ κλείσω τὰς εἰσόδους.

'Εξέρχεται μετὰ τῶν οἰκείων.

ΕΡΝΑΝΗΣ, ἀνερευρῶν τὴν ἄοπλον ζώνην του.

Φεῦ, ἐν ζήφος νὰ μὴν ἔχω!

Σημεῖωσις τῆς Ἑστίας. Εἰς τὰς ἐπομένας σκηνὰς ὁ Δὸν-Σίλβας καταλαμβάνει τὸν Ἑρνάνην καὶ Δόνα-Σόλαν περιπαθῶς διαλεγόμενος καὶ ἐξεγείρεται ὅλη του ἡ ζηλοτυπία. Ἐν ᾧ δὲ ταλαντεύεται μεταξὺ λυσσῶν δους ἐκδικήσεως καὶ τοῦ πρὸς τὸν ξένον αὐτοῦ καθήκοντος τῆς φιλοξενίας, ἀγγέλλεται ἡ τοῦ βασιλέως προσέλευσις καὶ ὁ Δὸν-Σίλβας σπεύδει νὰ κρύψῃ τὸν Ἑρνάνην ἐν τινι τοῦ δωματίου του ἀπορρήτῳ κρυψῶνι. Ἡ ἐπομένη σκηνὴ ἀναπτύσσει ὅλην τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸν ἱποσιτισμὸν τοῦ γηραιοῦ Σίλβα, ἀμφισβητοῦντος μέχρις ἐσχάτων καὶ σώζοντος πᾶσα θυσίᾳ τὸν ξένον αὐτοῦ.

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'.

Δὸν-Σίλβας, Δόνα-Σόλα, κεκαλυμμένη, Δὸν-Κάρολος, παρακολουθούμενος ὑπὸ πλῆθος εὐγενῶν, παραδυναφόρων καὶ τοξοτῶν. Ὁ Κάρολος προχωρεῖ βραδί βήματι σηλώνων ἐπὶ τοῦ δοῦκος βλέμμα δριγῆς καὶ δυσπιστίας. Ὁ δοῦξ προχωρεῖ εἰς συνάντησίν του καὶ χαιρετᾷ εὐσεβάτως. — Σιγῆ. — Ἀνησυχία καὶ τρόμος γενικός. Τέλος ὁ βασιλεὺς, φθάνων ἀπέναντι τοῦ δοῦκος, ὕψοι ἀποτόμως τὴν κεφαλὴν.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Καὶ πῶς, ἐξάδελφέ μου,

τὴν θύραν ἔχεις σήμερον τόσο καλὰ κλεισμένην;

Μὰ τοὺς ἁγίους! ἤλιξα ὀλίγον ἐφαρμένην

τὴν μάχαιράν σου· πλὴν θαρρῶ ἐν μέρει πῶς σὲ βλάπτει,

'Εν ᾧ σ' ἐπισκεπτόμεθα εἰς χεῖράς σου ν' ἀστράπτῃ.—

'Ο Δὸν Σίλβας θέλει ν' ἀποκριθῆ, ἀλλ' ὁ βασιλεὺς τὸν συγκρατεῖ διὰ κινήσεώς τινος ἀγερώχου.

'Αργὰ ἐν μέρει ὄνειρα νεανικὰ σὲ φλέγουν!

Αἶ, μήπως φέρω κίδαριν; μὴ Βοαδῶβιλ με λέγουν,

Μαχῶν καὶ οὐχι Κάρολον, πρὸ τῆς κλειστῆς σου θύρας

Νὰ μ' ἀντιτάσσης δρύφακτα, νὰ μ' ἀποσπᾷ γεφύρας;

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, προσκλίνων.

Μονάρχα...

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Λάβετε τὰς κλεῖς, κρατεῖτε τὰς γωνίας.

Δύο ἀξιωματικοὶ ἐξέρχονται, ἄλλοι δὲ παρατάττουσι τοὺς στρατιώτας ἐν τριπλῷ στοίχῳ εἰς τὴν αἴθουσαν, παρὰ τὴν μεγάλην θύραν.

*Α! συνδαυλίσετε λοιπὸν τὰς πάλαι ἀνταρσίας;

Καλὰ! ἂν οὕτω φέρεσθε, ὁ βασιλεὺς ταχέως,

Καλοὶ μου δοῦκες, θὰ φερθῆ με ἥθος βασιλέως·

Κ' εἰς τὰς ἐπάλλξεις σας, πατῶν εὐπύργους ἀκρωρείας,

Θὰ πνίξω ὡς εἰς φολεὰν τὰς πρὶν σας αὐθεντίας!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, ἀρορθοῦμενος.

Οἱ Σίλβαι εἶναι, βασιλεῦ, πιστοί!...

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, διακόπτων.

*Ω, τοὺς γνωρίζω!

Εἰπέ με, ἡ τοὺς πύργους σου τοὺς ἔνδεκα κρημνίζω.

'Ἡ σβύσσασα πυρκαϊὰ σπινθήρηκα πάλιν βίπτει·

Ζῆ, δὲν ἐλάθη τῶν ληστῶν ὁ πρῶτος. — Τίς τὸν κρύπτει;

Σὺ, τὸν Ἑρνάνην, μάλιστα καταστροφῆς, πολέμου,

'Εδῶ, ἐντὸς τοῦ πύργου σου φυλάττεις.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Κυριέ μου,

Εἶν' ἀληθές.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Πολὺ καλὰ αὐτὸν ἢ τὴν ζώνην σου.

Μ' ἐνόησες;

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, προσκλίνων.

Ὡς πρὸς αὐτὸ, εἶν' εὐκόλον, πρᾶύνσου.
Θὰ γίνῃ ὡς ἐπιθυμεῖς...

Ἡ Δόνα-Σόλα κρύπτει τὸ πρόσωπον μὲ τὰς χεῖρας καὶ πίπτει ἐπὶ σκίμπος.

ΔΟΝ ΚΑΡΟΛΟΣ, πρᾶυνόμενος

Ἄ, κλίνεις ταπεινώσου

Καὶ φέρε τὸν αἰχμάλωτον.

Ὁ δούξ σταυρῶναι τοὺς βραχίονας καὶ μένει στιγμὰς τινὰς σύνουος. Ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ Δόνα-Σόλα τὸν παρατηροῦσιν ἐν σιγῇ καὶ ἐξ ἀντιθέτων συγκινήσεων παθαινόμενοι. Τέλος ὁ δούξ ἀνυψοῖ τὸ μέτωπον, λαμβάνει τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως καὶ τὸν φέρει βραδέως ἔμπροσθεν τῶν ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνων.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, δεικνύων τὴν πρώτην εἰκόνα.

Αὐτὸς ἐδῶ, ἔμπρός σου,

Πατὴρ μου, πάππος, πρόγονος, ἐρείπιον ἀρχαῖον,
Ὁ Σίλβιος, τρεῖς ὑπατος ἐκλήθη τῶν Ῥωμαίων!

Μεταβαίνων εἰς τὴν παρακειμένην.

Ὁ Δὸν-Γαλσέρας, δεύτερος τῆς Ἰσπανίας Σίδης.
Ἡ θήκη του περίχρυσος ἐγγὺς τῆς Βαλδολίδης,
Ἐν μέσῳ λάμπει λυχνίων καὶ φώτων καιομένων!
Αὐτὸς, τὸν φόρον ἔλυσεν τῶν ἑκατὸν παρθένων!

Μεταβαίνων εἰς ἄλλην.

— Δὸν-Βλάς, — ἀυθόρμητος θανὼν φυγὰς εἰς ἔξοριαν,
Ὡς συμβουλεύσας ἀτυχῶς ποτὲ τὴν βασιλείαν.

Εἰς ἄλλην.

— Ῥοσβάλ! — Εἰς μάχην ἔφρουγε πεζὸς πρὸ τῶν ἐχθρῶν του
Ὁ βασιλεὺς, κ' εἰς τὸ λευκὸν ἐσύριζον πτερὸν του
Μυρία βέλη φονικά! — Ῥοσβάλ! εἰς τοῦτον κράζει
Τὸν ἵππον δίδει ὁ Ῥοσβάλ καὶ τὸ πτερὸν ἀρπάζει!

Εἰς ἄλλην.

Αὐτὸς, — πληρώσας εὐγενῶς τὰ λύτρα βασιλέως,
Εἶν' ὁ Γουζάλβης.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, σταυρόντων τὰς χεῖρας καὶ θεωρῶν αὐτὸν
ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

Μὲ κινεῖς εἰς ἑκπληξιν βεδαιώς!

Ἐξάκολλοῦθαι.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, μεταβαίνων εἰς ἄλλην εἰκόνα.

Ὁ Ῥουὶ Γομέζης, Σίλβας ἄλλος.

Τῆς Καλατράβης γεννηθεὶς ταξίτοχος μέγας.
Τρεῖς ἄνδρες τῶρα τὸν βαρῦν δὲν σείουν ὄπλισμόν του!
Τὰς δάφνας φέρ' εἰς μέτωπον τριάκοντα μαχῶν του.
Κατακτητῆς εἰς τὸ Μοσρὶλ, Σουέζ, Νιγάρ ἐπέτα,
Κ' ἐτάφη πένης. — Βασιλεῦ, χαϊρέτα τον, χαϊρέτα!

Προσκλίνει ἀποκαλύπτων τὴν κεφαλὴν καὶ μεταβαίνει εἰς ἄλλην. Ὁ βασιλεὺς ἀκροᾷται ἀνυπομόνως καὶ ἐν ὀργῇ ἀξαναούσῃ.

Ἐγγὺς ὁ Γίλης, ἡ χεῖρά καὶ δόξα τῶν δικαίων!

Ἡ χεῖρ του ἦτον εὐσεβὴς ὡς λόγος βασιλέων.

Εἰς ἄλλην.

— Γασπάρ, Μανδόκων καὶ Σιλβῶν ἡ συγγενὴς λαμπρότης!

Ἐκάστου τὸ χρυσοβούλλον εἶν' ἐξ ἡμῶν ἐν πρώτοις.

Οἱ Σανδοβὰλ καὶ τρέμοντες μαζῇ μᾶς συγγενεύουν!

Οἱ Μαρριέται μᾶς φθονοῦν, οἱ Λάρακι μᾶς ζηλεύουν,

Οἱ Ἀλαγκάστρακι μᾶς μισοῦν. Ἰστάμεθα, καὶ μόνον

Τοὺς δοῦκας θίγ' ἢ πτέρνα μᾶς, κ' ἢ ὄψις μᾶς τὸν ὀρόνον!

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Χλευάζεις;

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, μεταβαίνων εἰς ἄλλας εἰκόνας.

Ὁ Βασκέζ, Σοφοῦ λαβῶν ἐπῶνυμίαν!

Ὁ Δὸν-Ζαχῆμ, ὁ Ἰσχυρός. Αὐτὸς ἡμέραν μίαν
Καὶ μόνος, Μαύρων ἑκατὸν συνέτριψε τὸ δόρυ. —
Περῶν εἰς ἄλλους, κρείττονας.

Εἰς ἐν κίνημα ὀργῆς τοῦ βασιλέως ὁ δούξ παραλείπει πλῆθος εἰκόνων καὶ φθάνει διὰ μιᾶς εἰς τὰς τρεῖς τελευταίας πρὸς τὰ ἀριστερά.

Τὸν πάππον μου θεῶρει!

Ἐπῆρξε δὴ γένεας ὁ λόγος του θρησκεία

Κ' εἰς τοὺς Ἐβραίους.

Εἰς τὴν πρωτελευταίαν.

Ἡ μορφή ἐκεῖν' ἡ σεβασμία

Εἶν' ὁ πατὴρ μου, ἔσχατος, ὁ πρῶτος τὴν καρδίαν.

Οἱ τῆς Γρενάδης μαχηταὶ συνέλαβον μὲ βίαν

Τὸν κόμητα δ' Ἀλβάρ Ζιρών, γνωστὸν του· τὸ μανθάνει,

Κ' ἐξάκοσious ἐκλεκατοὺς πρὸς θάνατον λαμβάνει.

Τὸ Ἰνδακμα τοῦ φίλου του ἐπὶ μαρμάρου ζῦσι,

Μαζῆ του τὸ στρατολογεῖ, κ' εἰς τὸν Θεὸν ὁμνυεῖ

Νὰ μὴ ἐνδώσ' ἢ νὰ στραφῇ, ἐὰν δὲν θεωρήσῃ

Νὰ σιρέψ' ἢ πέτρα μέτωπον καὶ νὰ λειποτακτῆσῃ!

Κ' ἐρρίφθη, τὸν διέσωσε, τοὺς Μαύρους καταπλήττων.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Τὸν ἀποστᾶτην!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ αὐτὸς, Γομέζης Σίλβας ἦτον!

Ἴδου τί λέγουν βλέποντες περὶ τὸ μέγαρόν μου

Τοσοῦτους ἥρωας.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Εὐθὺς, τὸν ὑποχείριόν μου!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Κλίνει εὐλαβῶς πρὸ τοῦ βασιλέως, λαμβάνει τὴν χεῖρά του καὶ τὸν φέρει πρὸ τῆς τελευταίας εἰκόνας, ἧτις καλύπτει τὸν κρυφῶνα τοῦ Ἐρνάνη. Ἡ Δόνα-Σόλα τὸν παρακολουθεῖ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν ἐναγωνίως. — Ἀνησυχία καὶ σιγὴ γενική.

Ἡ ἐδικὴ μου εἶν' αὐτή. — Μονάρχα, εἶμ' εὐγνώμων!

Θέλεις νὰ λέγουν, βίπτοντες κ' εἰς τὴν σκιάν μου μῶμον!

«Ἐκεῖνος, ἄξιός υἱὸς περιφανοῦς οἰκίας,

«Ἐπόλησε τὸν ξένον του, προδότης τῆς φιλίας!»

Ἄγαλλίσις τῆς Δόνα-Σόλας, κίνημα καταπλήξεως πάντων. — Ὁ βασιλεὺς ἀποσύρεται πλήρης ὀργῆς καὶ μένει σιωπηλὸς ἐπ' ὀλίγον μὲ τὰ χεῖλη τρέμοντα καὶ φλέγον τὸ ὄμμα.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Δοῦξ, μ' ἐνοχλεῖ ὁ οἶκός σου καὶ τῶρα τὸν κρημνίζω.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Διότι, δὲν εἶν' ἀληθές; θὰ πληρωθῇ, ἐλπίζω.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Δοῦξ, θὰ σοῦ ρίψω τὴν ὄφρυν μετὰ τῶν πυργωμάτων,

Καὶ θέλω σπείρει κάρναθιν εἰς τὰ ἐρείπιά των.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καλλίτερον ἢ κάρναθιν ἐπάνω των ν' αὐξήσῃ

Παρ' ἀτιμία τ' ὄνομα τοῦ Σίλβα ν' ἀσχημίσῃ.

Πρὸς τὰς εἰκόνας.

Δὲν ἔχει οὕτω, κύριοι;

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Τὴν κεφαλὴν τοῦ πάλιν.

Μὲ ὑπεσχέθης . . .

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Σ' ἔταξα τὴν μίαν ἢ τὴν ἄλλην.

Πρὸς τὰς εἰκόνας.

Δὲν ἔχει οὕτω, κύριοι ;

Δεικνύων τὴν κεφαλὴν τοῦ.

Μ' αὐτὴν σὲ προλαμβάνω

Διάθεσέ την.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Κάλλιστα· πλὴν εἴμ' εὐγνώμων . . . χάνω.

Ζητῶ ἀκμαίαν κεφαλὴν, ἥτις, κοπεῖσα, θέλει
 Ἐπὶ τὴν κόμην ὑψωθῆ. Πλὴν ὡς πρὸς σέ, μὲ μέλει ;
 Ματαίως θέλει δῆμιος τὴν κόμην σου ζητήσει·
 Δὲν ἔχεις ὅσων δύναται τὴν χεῖρα νὰ γεμίσει.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ἔ, φθάνει ! Ἐγὼ κεφαλὴν καλλιπρεπῆ ἀκόμα,
 Ὄστε ν' ἀξίῃ, ὡς φρονῶ, ἐνὸς ἀνάρτου πτώμα.
 Πῶς ! ἐνὸς Σίλθα κεφαλῆ σὲ φαίνεται ἀναξία ;

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Δοῦξ, τὸν Ἐρνάνην !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Κύριε, θαρρῶ τῆ ἀληθείᾳ

Πῶς εἶπον.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, πρὸς τοὺς περὶ αὐτόν.

Ἴδετε παντοῦ· ἅς πέσουν πρὸ ποδῶν μου

Οἱ τοῖχοι, τὰ ὑπόγεια . . .

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Πιστὸν τὸ φρούριόν μου

Εἶν' ὡς ἐγὼ τὸ μυστικὸν μαζὶ μου τὸ γνωρίζει.
 Θὰ τὸ φυλάξωμεν μαζὶ.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Ὁ βασιλεὺς θεσπίζει !

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Λίθον πρὸς λίθον ἀν ἰδῶ τὸν πύργον νὰ κρημνίσῃς
 Καὶ νὰ τὸν κάμης τάφον μου, ματαίως !

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Παρακλήσεις,

Φωναί, τὰ πάντα μάταια ! — Τὸν λήσταρχον, σὲ εἶπα,
 Ἡ, δοῦξ, ζωὴ καὶ πύργος σου συγχρόνως πίπτουν.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Εἶπα.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Καλὰ λοιπόν ! εἰς θῦμα ἐν σὺ δεύτερον καλεῖσαι.

Πρὸς τὸν δοῦκα τῆς Ἀλκίλης.

Δοῦξ, κράτησέ τον !

Δόνα Σόλα, ἀποσπῶσα τὸ πέπλον καὶ βίπομένη μεταξὺ τοῦ βασιλέως, τοῦ δοῦκὸς καὶ τῶν φυλάκων.

Βασιλεῦ τῆς Ἰσπανίας, εἶσαι

Κακὸς μονάρχης !

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Οὐρανέ ! τί βλέπω ; ἡ ἰδίᾳ !

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Δὲν εἶσαι, ὄχι, βασιλεῦ, ἰσπανικὴ καρδίᾳ.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ *τεταραγμένος.*

Κυρία, κρίνεις αὐστηρὰ τοῦ θρόνου τὴν ἀξίαν.

Πλησιάζων καὶ χαμηλῆ τῆ φωνῆ.

Σὺ μοῦ ἐμπνέεις τὴν ὀργὴν τὴν τόσον ἐλεθρίαν.

Μαζὶ σου γίνεται θεὸς ἡ τέρας ὁ γενναῖος.

Ἔ, ὅταν μᾶς μισοῦν, κακοὶ γινόμεθα ταχέως !

Ἄν ἐσυγχώροις, ἤλπιζα, ὦ κόρη, τελευταῖον

Νὰ γίνω μέγας, νὰ φανῶ τῆς Καστιλλίας λέων.

Μὲ κάμνεις ἤδη τίγριδα μὲ τὴν σκληρὰν ὀργὴν σου·

Ἴδου, ἡ τίγρις μαίνεται· σιώπησε, μακρύνσου !

Κλίτων πρὸ ἐνὸς ἰκετευτικοῦ βλέμματός της.

Ἐν τούτοις, κλίνω.

Στρεφόμενος πρὸς τὸν δοῦκα.

Σ' ἐκτιμῶ, ἐξάδελφε, ἀκόμη·

Νὰ ἦν ὀρθὴ ἐνδέχεται ἡ εὐλαβὴς σου γνώμη.

Πιστὸς εἰς ξένον, κατ' ἐμοῦ πολέμιος ὑψώσου.

Πολὺ καλὰ. — Σὲ συγχωρῶ καὶ εἴμ' ἀνώτερός σου.

— Ἡ χεῖρ μου μόνον ὀμνηρὸν τὴν κόρην σου λαμβάνει.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ἄ, μόνον !

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ, *ἐκπληκτικῶς.*

Ἐμὲ, κύριε ;

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Ἦμας βεβαίως.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Φθάνει !

Ὡ τὸν γενναῖον νικητὴν, τὴν ἐξοχὸν θυσίαν,

Νὰ συμπονή τὴν κεφαλὴν καὶ σχίξῃ τὴν καρδίαν !

Ἄραία χάρις !

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Ἐκλεξε. — Αὐτὴν ἢ τὸν δραπέτην·

Τὸν ἕνα τούτων.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Σὺ κρατεῖς τὴν μοῖραν μου, εἰπέ την !

Ὁ Δὸν-Κάρολος πλησιάζει πρὸς τὴν Δόνα-Σόλαν, αὐτὴ δὲ καταφεύγει εἰς τὸν θεῖόν της.

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

ὦ, σπεῦσε, θεῖε . . .

Σταματᾷ, εἶτα δὲ κατ' ἴδιαν.

Δυστυχῆς, δὲν ἔχω τρόπον ἄλλον·

Νεκρὸν τὸν θεῖον ἢ νεκρὸν ἐκεῖνον. . . Ἐμὲ μᾶλλον !

Πρὸς τὸν βασιλεῖα.

Ἀκολουθῶ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, *κατ' ἴδιαν.*

ὦ οὐρανέ, λαμπρὸν τὸ δίλημμά μου·

Νὰ κλινή τέλος ἔπρεπε καὶ κλινή ἡ ἀνασσά μου !

Ἡ Δόνα-Σόλα προχωρεῖ μὲ σοβαρὸν καὶ ἀσφαλὲς βήμα εἰς τὸ κωδῆσιον τῶν ἀδαμάντων, καὶ ἀνοίγουσα λαμβάνει τὸ ἰγχειρίδιον, ὅπερ κρύπτει εἰς τὸ στήθος της. Ὁ Δὸν-Κάρολος τῇ προσφέρει τὸν βραχίονα.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Κ' ἡ πρόβλεψίς σας ; . . .

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Τίποτε.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Πολύτιμὸς τις θήκη;

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Ναί.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, *μειδιῶν.*

* Ἄς ἰδῶμεν.

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

* Ἄλλοτε.

Τῷ δίδει τὴν χεῖρα, ἐτοιμὴ νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ. — Ὁ Δὸν-Σίλβας, ἀκίνητος μέχρι τοῦδε καὶ ὄλως ἀφηρημένος, προχωρεῖ βήματά τινα ἀνακράζων.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

* ὦ Δόνα-Σόλα! Φρίκη!

* ὦ Σόλα μου! — Ἀφοῦ ψυχὴ ἐντός του δὲν κινεῖται,

* Ὅπλα καὶ πύργοι μου, σωρὸς ἐπάνω μου βίβητε!

Τρέχων πρὸς τὸν βασιλεῖα.

Δὲν ἔχω ἄλλο ἄφες με τὸ τέκνον, κύριέ μου!

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, *ἀφίγων τὴν χεῖρα τῆς Δόνα-Σόλας.*

* ὦ, τότε, τὸν αἰχμάλωτον!

Ὁ δούξ ταπεινώνει τὴν κεφαλὴν καὶ φαίνεται εἰς φοβερὰν ἀσταγμοῦ πάλην· ἔπειτα στρέφει πρὸς τὰς εἰκόνας ἐνόων πρὸς αὐτὰς τὰς χεῖρας.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Συγγνώμην, φείσθητέ μου,

Πατέρες μου! —

Προχωρεῖ ἐν βῆμα πρὸς τὸν κρυφῶνα, ἡ δὲ Δόνα-Σόλα τὸν παρακολουθεῖ ἐναγωνίως διὰ τῶν βλεμμάτων. Ὁ δούξ στρεφόμενος πρὸς τὰς εἰκόνας.

* ὦ, στρέψατε τὸ βλέμμα σας πληγόνει!

Προχωρεῖ κλονούμενος πρὸς τὴν εἰκόνα του, ἔπειτα στρέφεται πρὸς τὸν βασιλεῖα.

Τὸ θέλεις;

Ὁ Δὸν-Κάρολος κατανεύει ἐπιτακτικῶς, ὁ δὲ δούξ ὑψώνει τρέμων τὴν χεῖρα πρὸς τὸ ἱλατήριον.

ΔΟΝΑ-ΣΟΛΑ

Ὁἶμοι!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, *γονυπετῶν πρὸ τοῦ βασιλέως.*

Φεῦ, ἀρκεῖ ἡ κεφαλὴ μου μόνη!

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ

Τὴν κόρην!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, *ἐγειρόμενος.*

Λάβε τὴν ἐμὲ νὰ φθειρὸς ἀπελπίσου.

ΔΟΝ-ΚΑΡΟΛΟΣ, *ἀρπάζων τὴν τρέμουσαν χεῖρα τῆς Δόνα-Σόλας.*

Σ' ἀφίνω, δούξ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Βλεπόμεθα. —

Παρακολουθεῖ διὰ τοῦ βλέμματος τὸν βασιλεῖα, ἀπομακρυνόμενος βραδείως μετὰ τῆς Δόνα-Σόλας· ἔπειτα θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ἐγχειριδίου του.

* Ὁ Κύριος μαζὴ σου!

* Ἐρχεται πρὸς τὸ ἔμπροσθεν τοῦ θεάτρου, ἀσθμαίνων, ἀκίνητος, χωρὶς νὰ βλέπῃ, χωρὶς ν' ἀκούῃ, μὲ ἀπλανὲς τὸ ὄμμα καὶ τοὺς βραχίονας ἐσταυρωμένους ἐπὶ τοῦ στήθους, ὅπερ τοὺς ἀνασηκόνει σπασμωδικῶς. Ὁ βασιλεὺς ἐξέρχεται μετὰ τῆς Δόνα-Σόλας καὶ πᾶσα ἡ τῶν εὐπατριῶν συνοδία σοβαρῶς καὶ ἀνὰ δύο, συνδιαλεγόμενοι βαιῶ τῆ φωνῆ μετὰ τῶν.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, *κατὰ μέρος.*

Μονάρχα, φεύγεις, καὶ χαρὰ ἐνῶ σὲ περιπνέει,

* Ἡ γηραιὰ χρηστότης μου βαγίζεται καὶ κλαίει!

* Ὑψώνει τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ βλέπων ὅτι εἶναι μόνος, λαμβάνει δύο ξίφη ἀπὸ τινος πανοπλίας, μετρεῖ τὸ μέγεθος των καὶ τὰ θέτει ἐπὶ τραπέζης. Ἐπειτα ὠθεῖ τὸ μυστικὸν ἱλατήριον καὶ ἡ θύρα ἀνοίγει.

ΣΚΗΝΗ Ζ'

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, ΕΡΝΑΝΗΣ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ἐλθέ.

* Ὁ Ἐρνάνης φαίνεται εἰς τὴν θύραν τῆς κρύπτης, ὁ δὲ Δὸν-Σίλβας τῷ δεικνύει τὰ ἐπὶ τῆς τραπέζης ξίφη.

— Προτίμησε. — Κάνεις δὲν σὲ διώκει πλέον,

Καὶ τώρα λόγον εἰς ἐμὲ θὰ δώσης τελευταῖον.

Ἐλθέ! — καὶ γρήγορα. — Πλὴν πῶς; ταράσσετ' ἡ ψυχὴ σου!

ΕΡΝΑΝΗΣ

* Ἀ, γέρον . . . εἶν' ἀδύνατον νὰ μετρηθῶ μαζὴ σου.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ πῶς; φοβεῖσαι; εὐγενὴς δὲν εἶσαι; Δυστυχία!

Καλὸς, κακὸς, ὅταν λαλῇ ἀνδρία καὶ ἀνδρία.

Πᾶς ὑβριστὴς μου εὐγενὴς, καὶ Σίλβας ὁ Ἐρνάνης!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Πλὴν, γέρον . . .

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Δὸς με θάνατον ἢ σπεῦσε ν' ἀποθάνης!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Νὰ σπεύσω, ναί. — Εἰς τὴν ζωὴν ἀφοῦ μ' ἐξαποστέλλεις,

Εἶν' ἐδικὴ σου λάβε τὴν ὅπως ἐγερνίεις.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Θέλεις;

Πρὸς τὰς εἰκόνας.

Ἰδέτε, θέλει, κύριοι! — Καλὰ τὴν προσευχὴν σου.

ΕΡΝΑΝΗΣ

* ὦ, εἶν' ἐσχάτη, κύριε, καὶ στρέφ' εἰς τὴν ψυχὴν σου!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Τὸν ἄλλον ζήτει Κύριον!

ΕΡΝΑΝΗΣ

* Ἀ, ὅχι, ὅχι! — Γέρον,

Τιμῶρει, ξίφος, πέλευεν ἢ ὅ,τι θέλεις φέρων.

Πλὴν ἔλεος ἄς πληρωθῇ ἐνὸς νεκροῦ ἢ γνώμη!

Δούξ! πρὶν ἐκπνεύσω, ἄφες με νὰ τὴν ἰδῶ ἀκόμη!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Νὰ τὴν ἰδῇ!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Τοῦλάχιστον στιγμὴν ν' ἀκούσω μίαν,

Μίαν καὶ μόνην, τῆς φωνῆς ἐκείνης τὴν μαγείαν!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Νὰ τὴν ἀκούσῃ!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ἐννοῶ τὸ βᾶρος τῆς θυσίας!

Ἄλλ' ἡ νεότης μου στιγμὰς ἀνθολογεῖ βραχείας.

Συγγνώμην! ἀν δὲν συγχωρῆς νὰ τὴν ἰδῶ ἐκπνεῶν,

Νὰ τὴν ἀκούσω ἄφες με, καὶ ἀποθνήσκω πλέον.

Νὰ τὴν ἀκούσω μόνον, δούξ· σεβάσου τὴν εὐχὴν μου!

Ἄλλὰ, μὲ ποῖαν ἐδίδα γαλήνην τὴν ζωὴν μου,

Ἄν ἡ ψυχὴ μου ἐσταργεῖ, ποῖν φύγ' εἰς τὸν Θεόν της,

Μὲ τὴν ψυχὴν της ν' ἀσπασθῇ ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν της!

— Δὲν θὰ τὴν εἶπω τίποτε, θὰ ἦσ' ἐδῶ, πλησίον,
Καὶ μὲ ἀπάγεις ἔπειτα.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ, *δεικνύων τὸν ἔτι ἀνοιχτὸν κρυψῶνα.*

Χορεία τῶν ἁγίων!

Νὰ ἦναι τόσοι ὁ κρυψῶν βαθὺς καὶ σιγαλέος.

Ὅστε νὰ μὴ ἀκούσῃ τί;

ΕΡΝΑΝΗΣ

Δὲν ἤκουσα βεβαίως.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Τὴν Δόνα-Σόλαν ἀντὶ σοῦ παραλαβὼν κατέβη.

ΕΡΝΑΝΗΣ

Καὶ τίς λοιπόν;

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ὁ βασιλεὺς.

ΕΡΝΑΝΗΣ

Παράφρον, τὴν λατρεύει!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Τί λέγεις!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Μὰς τὴν ἤρπασε καὶ λάτρις τῆς καλεῖται!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Ὁ συμφορά! Τοὺς ἵππους σας, τοὺς ἵππους σας, δπλίται,

Κ' ἐμπρός, ἐπὶ τὸν ἄρπαγα μαζὴ μου!

ΕΡΝΑΝΗΣ

Στάσου πρώτον.

Ἡ ἀσφαλὴς ἐκδίκησις δὲν ἀγαπᾷ τὸν κρότον.

Εἴμ' ἐδικὸς σου' δύνασαι νὰ μὲ φονεύσῃς. Κλίνεις

Ἐγὼ νὰ γίνω τιμωρὸς τῆς ἀρετῆς ἐκείνης;

Ὡ, μὴ μ' ἀρνείσαι' τῆς ποινῆς ἐν μέρος χάρισέ με,

Καὶ πίπτω εἰς τοὺς πόδας σου, ἂν ἀπαιτῆς, ἰδέ με!

*Ὑσ τὸν ζητήσωμεν μαζὴ. Ἐλθε, μὴν ὑποπτύης

Ἐγὼ βραχίων, σ' ἐκδικῶ. — Κατόπιν, μὲ φονεύεις.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ τότε, θυμά ἐρχεσαι νὰ πέσης τῆς χειρὸς μου;

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ναί, δούξ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Καὶ τίς ὁ ὄρκος σου;

ΕΡΝΑΝΗΣ

Ἡ μνήμη τοῦ πατρός μου!

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Πλὴν μόνος θὰ ἐνθυμηθῆς τὸν ὄρκον νὰ τηρήσῃς;

ΕΡΝΑΝΗΣ, *δίδων αὐτῷ τὸ εἰς τὸ πλευρὸν του κρεμάμενον κέρα.*

Σὲ δίδω τοῦτο. Ἄκουσε' εὐθύς ὅπου θελήσῃς,

Ὅποῖαν ὥραν ἢ στιγμήν, εἰς ἐν ἀκαριαῖον,

*Ὑσ σοῦ διέβη κατὰ νοῦν νὰ μὴν ὑπάρχω πλέον,

Ἐλθε, τὸ κέρας σάλπισε καὶ μὴ φροντίσης μήτε.

Δὲν θέλω ζῆ.

ΔΟΝ-ΣΙΑΒΑΣ

Τὴν χειρὰ σου.

Σφίγγουν τὰς χεῖρας. — Ἐπειτα πρὸς τὰς εἰκόνας.

Σεῖς μάρτυρες γενῆτε!

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος ἐξόχως τιμᾶται καὶ λατρεύεται ἐν Ἑλλάδι, οὐ μόνον διὰ τὴν θεάρεστον πολιτείαν αὐτοῦ καὶ τὴν νίκην, ἣν ἐκτίσατο ἐν τῇ πρώτῃ οἰκουμένηῃ Συνόδῳ, ἐν ἧ' διὰ τοῦ γρόνου του ἀνέτρεψε τὰ αἱρετικὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Ἀρείου, ἀλλὰ πρὸ πάντων διὰ τὴν προστασίαν, ἣν πιστεύεται ὅτι παρέχει τοῖς ναυτιλλομένοις καὶ ἐν γένει τοῖς κλυθωνίζομένοις κατὰ θάλασσαν. Τοῦτου ἕνεκα ὑπὸ τῶν ναυτικῶν μάλιστα τάσσεται ἐν ἴσῃ μοίρᾳ τοῖς μεγάλοις ἁγίοις τῆς ξηρᾶς, τῷ ἁγίῳ Γεωργίῳ καὶ τῷ ἁγίῳ Δημητρίῳ. Ἐν δημοτικῷ τινὶ ἄσματι τοῦ Γαλαξιδίου προσαγορεύεται *ναύτης*.

Ἅγιε Δημήτρη στεριανέ, κ' ἅγιε Νικόλα ναύτη.
Ἐν Πάρῳ δ' ἐπονομάζεται *θαλασσίτης*, διότι ἡ ἐκκλησία αὐτοῦ κεῖται ἐν τῇ παραλίᾳ. Πλεῖστα ἑλληνικὰ πλοῖα φέρουσι τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου, ἐν πᾶσι δὲ σχεδὸν εἶναι ἀνηρημένη ἡ εἰκὼν αὐτοῦ ἐν τῷ θαλαμίσκῳ τοῦ πλοιάρχου. Ἐπικαλοῦνται δὲ τὴν βοήθειαν αὐτοῦ οἱ ἐν κινδύνοις, ὡς μαρτυροῦσι πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ αἱ ἐπόμεναι παροιμῖαι, τὴν αὐτὴν ἐνέχουσαι ἐννοίαν καὶ ἡ ἀρχαία: «Σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει». — Ἅγιε Νικόλα, *βόθηθαι με!* — *Σεῖσε καὶ σὺ τὸ χέρι σου. καὶ Χωρίς ἄρμενα καὶ παριά, ἅγιε Νικόλα, βόθηθαι με!* Ἐν Μυκόνῳ ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ λιμένος εἶναι ὠκοδομημένον παρεκκλήσιον πρὸς τιμὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὅπως καταπαύῃ τὰς τρικυμίας. Ἐπὶ δὲ τοῦ Λευκάδα, ἐγγὺς τῶν ἑρειπίων τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀπόλλωνος, ὑπάρχει ναῖσκος τοῦ ἁγίου Νικολάου, κτισθεὶς περὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ΙΖ' ἑκατονταετηρίδος. Ὡς δ' οἱ πλωτῆρες τὸ πάλαι προσέφερον τῷ ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ τῆς Λευκάδος ὄχθου Φοῖβῳ πλακοῦντας καὶ σπονδᾶς, αἰτοῦντες αὐτὸν οὐρίον ἄνεμον, οὕτω καὶ σήμερον οἱ ναῦται μακρόθεν ἐπικαλοῦνται τὸν ἅγιον, ἐπιφωνοῦντες, Ἅγιε Νικόλα βόθηθαι με! Ἐν δεινῇ τρικυμίᾳ, ὡς ἀφηγείται δημοτικὸν τι ἄσμα, οἱ κινδυνεύοντες ἐπικαλοῦνται τὴν βοήθειαν τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας καὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὑπισχνόμενοι αὐτοῖς εἰς ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν σωτηρίαν βαρύτιμα ἀναθήματα. Ἐν τινὶ δὲ κρητικῷ ἄσματι, φέρεται εἰς τὸ γύρισμα ἐπὶ κλησὶς οὐ μόνον τοῦ ἁγίου Νικολάου ἀλλὰ καὶ ἄλλων ἁγίων καὶ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας, διὰ τὸ μέγεθος φαίνεται τοῦ κινδύνου.

Ἐναν καράβ' ἀρμένιζε,

— Κύριε ἐλέησόν μας Χριστέ, —

ἀνάμεσα πελάγου,

— Ἡ Παναγία κ' ὁ Χριστός,

κ' αἱ Γιώργης κ' ἂ' Ἠλιᾶς,

κ' ἡ γι ἁγία Πελαγιά,

κ' ἅγιος Νικόλας, Νικόλα,

βοῦθηθης τοῦ κόσμου,

τῶν Χριστιανῶ κ' ἐμᾶς. —

Βαρειὰ φουρτσὺνα τὸ βαρεὶ κτλ.

Εἰς τὰ πλοῖα ὅμως εὐσεβῶν ἢ εὐτυχῶν ἀνθρώπων δὲν προσέρχεται ἀρωγὴς μόνον ἐν κινδύνοις, ἀλλὰ πρὸς πλείονα ἀσφάλειαν κἀθήται παρὰ τὸ πηδάλιον καθ' ὅλον τὸν πλοῦν:

Ἐπὶ τὴν πλώρη κἀθετ' ὁ Χριστός, ἐς τὴν μέσ' ἡ Παναγία, καὶ πίσω ἐς τὸ τεμόνι του κἀθετ' ἅγιος Νικόλας.

Εἶναι δ' ἡ θέσις του παρὰ τὸ πηδάλιον, διότι κατὰ τινὰ παράδοσιν αὐτός εἶναι ὁ τοῦ πηδαλίου εὐρέτης. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ κινδυνεύοντες ἐν θαλάσῃ ἀνεπαρκεῖς κρίνοντες τὰς ξηρὰς εὐχὰς ὑπισχνοῦνται τῷ ἁγίῳ ἀναθήματα, πρὸς κόσμησιν καὶ πλουτισμὸν ἐκκλησιῶν ἐπ' ὀνόματι αὐτοῦ τιμωμένων. Τοιαῦτά εἰσι συνήθως κηρὸς καὶ λίβανος.

Νὰ φέρω ἀμάξι τὸ κερὶ κ' ἀμάξι τὸ λιθάνι,
καὶ ταῖς λαμπάδας ὑψηλαῖς, ἴσάν τὸ μέσο κατάρτι.

Ἐνίοτε δὲ τἀναθήματά εἰσιν ὁμοιώματα τῶν διὰ τῆς παρεμβάσεως τοῦ ἁγίου διασωθέντων πλοίων, ὧν πολλὰ δύναται τις νὰ ἴδῃ οὐ μόνον ἐν νασὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου, ἀλλὰ καὶ τῆς Παναγίας, μάλιστα τῆς ἐν Τήνῳ καὶ ἄλλων ἰσχυρῶν ἁγίων. Εἶναι δ' ἴσως ἡ συνήθεια αὕτη ἀρχαιοτάτη, διότι καὶ ἐν τῷ Ἐρεχθίῳ, ἔνθα ὡς γνωστὸν πρὸς τὴν πλοιοῦχῳ Ἀθηνᾶ ἔλατρεύετο καὶ ὁ Ποσειδῶν, εὐρέθη ἐκτὸς μαρμαρίνου ἀναγλύφου, ἀπεικονίζοντος τριήρη, καὶ χαλκοῦν πλοίαριον, πιθανῶς ὡς λυχνία χρησιμεῦον, ὅπερ ὑποτίθεται ὅτι ἦτο παρόμοιον ἀνάθημα. Οἱ πειραταὶ τέλος ἀπέδιδον τῷ ἁγίῳ Νικολάῳ τὴν μερίδα τοῦ λέοντος ἐκ τῆς λείας, εὐγνωμονοῦντες διὰ τὴν βοήθειαν, ἣν παρεῖχεν αὐτοῖς. Ὡς ἀναφέρει ὁ Χουρμούζης, πρὶν ἀποπλεύσωσι τοῦ λιμένος προσεκάλλον ἱερέα ἐπὶ τοῦ πλοίου, ἵνα κάμῃ τὸν ἁγιασμὸν καὶ ἀφ' οὗ ἠσπάζοντο μετὰ πολλῆς εὐλαθείας τὴν εἰκόνα καὶ τὸν σταυρὸν καὶ τὴν δεξιὰν τοῦ ἱερέως, προσεκάλλον τὸν ἅγιον Νικόλαον νὰ μετᾶσχῃ τοῦ ταξιδίου των. Ἅγιε Νικόλα ἐς τὴν πλώρη μας καὶ τὸ μερτικό σου θὰ βγῇ μὲ τὸ παραπάνω. Καὶ πραγματικῶς μὲ τὸ παραπάνω ἐξεπλήρουσαν τὴν ὑπόσχεσιν των, διότι καὶ ἐν τῇ διανομῇ τῶν διαρπαγῶν των πρώτον ἐχώριζαν τοῦ ἁγίου τὸ μερίδιον, ὅπερ μάλιστα σχεδὸν ἐδιπλασιάζετο, διότι ἕκαστος, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐποίει τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, προσέθετε καὶ τεμάχιόν τι ἐκ τῆς ἰδίας μερίδος.

Ἐνεκα τῆς λατρείας, ἣν ἀπονέμουσι τῷ ἁγίῳ Νικολάῳ οἱ ναυτιλλόμενοι, εἰκάζουσί τινες, ὅτι ἀντικατέστησε παρὰ τοῖς ἐκχριστιανισθεῖσιν ἑλληνιστὸν Ποσειδῶνα, προσλαβὼν τὸν χαρακτῆρα καὶ τὰς ιδιότητας τοῦ παλαιοῦ δεσπότου τῶν θαλασσῶν. Διὰ τὸν αὐτὸν δὲ λόγον ὑποθέτουσιν ἄλλοι ὅτι μίαν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Νικολάου ἐν Ἀθῆναις κεῖται ἐπὶ τῆς θέσεως, ἔνθα τὸ πάλαι ὠκοδόμητο ναὸς τῷ Ποσειδῶνι. Ἄλλ' ἂν διςτηρήθησαν ἴχνη τῆς λατρείας τῶν ἀρχαίων ἐναλίων θεῶν, ταῦτα διςτήρησε μᾶλλον ὁ δαίμονας τοῦ θαλάσσης, ὅστις κατὰ τοὺς μύθους τῶν Ζακυν-

θίων, άνθρωπος ὢν τὸ εἶναι τοῦ σώματος, τὸ δὲ κάτω ἰχθύος, ἐποχεῖται ἄρματος συρομένου ὑπὸ δύο δελφίνων καὶ κρατεῖ ἐν τῇ χειρὶ τὴν τρίαιναν, ἢ, ὡς λέγουσι κοινῶς, μία περιούρια μὲ ἑνια διδάλια. Τῆς δὲ κατὰ θάλασσαν λατρείας τοῦ ἁγίου Νικολάου ἡ ἀρχὴ δεῖν ἀζητηθῆναι ἐν αὐτῇ τῇ χριστιανικῇ θρησκείᾳ.

Ἡ χριστιανικὴ δοξασία, ὅτι οἱ πρόξενοι παντὸς κακοῦ δαίμονες ἐγείρουσι καὶ τὰς τρικυμίας συνδέεται ἀμέσως τῇ ἐτέρᾳ δοξασίᾳ, ὅτι οἱ ἅγιοι ἔχουσι τὴν ἰσχύον νὰ κατευνάζωσιν αὐτάς. Ἀπεδόθη δὲ τοῖς ἁγίοις ἡ δύναμις αὕτη κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ ἀναφερομένου θαύματος τοῦ Ἰησοῦ, τῆς σωτηρίας τοῦ πλοίου τῶν ἀποστόλων ἀπὸ μεγάλης λαίλαπος ἀνέμου. Παλαιότερον ἐτιμάτο ἰδίᾳ ὡς σωτὴρ τῶν ἐν θαλάσσῃ κινδυνευόντων ὁ ἅγιος Φωκάς, οὗ τὴν μνήμην ἡ μὲν ἐλληνικὴ ἐκκλησία τελεῖ τῇ 22 Σεπτεμβρίου ἢ δὲ δυτικῇ τῇ 14 Ἰουνίου ἐν τροπάρῳ τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ ἀποκαλεῖται «λιμὴν γαληνότατος πᾶσι γεγονὼς θαλακτεύουσι.» Ἐν τῷ ὁμιλικῷ τῆς Σύρου, τῷ καλουμένῳ *Γράμματα*, ἐνθα πολλὰ ἀναγινώσκονται εὐκτήριοι ἐπιγραφὰς ὑπὲρ εὐπλοίας, αἱ χριστιανικαὶ ἄρχονται οὕτω: «Κύριε βοήθει» ἢ «σῶσον» μία δὲ οὕτω. «Κύριε κ(ε) ἅγιε Φωκά σόσο(ν) τὸ (πλοῖον Μαρίαν κλπ.) καὶ ἐτέρα: «Ὁ χωρὸς τῶν ἁγίων (:)ον σῶσαι (τὸ) πλοῖ(ον) Μαρίαν κλπ.» Ὡς εἰκάζει ὁ ἐκδοὺς τὰς ἐπιγραφὰς ταύτας κ. Κλων Στέφανος ἐν τῇ θέσει ἐκείνῃ ἣν πιθανῶς φησὶ ἀποδομημένος ναύσκος τῷ ἁγίῳ Φωκᾷ. Ὁ Πίπρ ἀναφέρει τὰ ὀνόματα ἐτέρων τριῶν ἁγίων, ὧν ἐπίσης ἐπικαλοῦντο οἱ καθολοὶ κατὰ τὸν μεσαιῶνα τὴν ἀρωγὴν ἐν τρικυμίας: τὸν ἐπίσκοπον Γερμανόν, θανάτῳ ἐνέεται 448, τὸν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ μαρτυρήσαντα ἐπίσκοπον Ἑρασμὸν καὶ τὸν δομινικανὸν Πέτρον Γοζαλέξ, ζήσαντα κατὰ τὴν Π' ἑκατονταετηρίδα, τιμώμενον δὲ μάλιστα ἐν Ἰσπανίᾳ καὶ ἐν Πορτογαλίᾳ. Κατ' ἐξοχὴν δὲ ἀποδίδεται ἡ τοιαύτη δύναμις τῇ Παναγίᾳ, ἥς τὸ ἑβραϊκὸν ὄνομα Μαρία ἠρακλεῖτο *θαλάσσιος ἀστήρ*, ὑπὸ τε τοῦ Ἰερωνύμου, κατὰ τὴν Δ' ἑκατονταετηρίδα, καὶ ὑπὸ πολλῶν μεταγενεστέρων συντασσομένων αὐτῇ. Ἐν Μήλῳ ἡ Παναγία καλεῖται *θαλασσητέρα*, καὶ ἀλλαχθὺ δὲ φαίνεται συνταυτιζομένη τῇ *εὐπλοίᾳ* ἢ *πορτίᾳ* Ἀφροδίτῃ τῶν παλαιῶν. Ὁ τὴν *Αμαρτωλῶν Σωτηρίαν* γράψας μοναχὸς Ἀγάπιος Ἀνδρῶς, παρακαθὼν ἐκ συναξαρίων δυτικῶν καλογῆρων, διηγεῖται θαῦμα τῆς Παναγίας, λυτρωσάσης πλοῖον κινδυνεύον. οὗ τὸ πλήρωμα ματαίως ἐπικαλεῖτο τὴν βοήθειαν διαφόρων ἁγίων, ἐσθῆθ δὲ ἐσθὺς ὡς ἐδείχθη τῇ Παναγίᾳ κατὰ προτροπὴν συνετοῦ ἡγουμένου. Βυζαντινὸς δὲ τις συγγραφεὺς ἐπιγράφει ὡς ἐξῆς ἐν κερφάλιῳ τῆς ἀνεκδότου *Περὶ τῆς ἱστορίας* αὐτοῦ: «Λόγος εὐχαριστήριος... προσκόμενος αὐτῷ τῷ σωτῆρι καὶ τῇ προμάχῳ κυρίᾳ καὶ

ναυπαρθένῳ Μαρίᾳ... ὅτε καὶ τοῦ χαλεποῦ νεμεσηνοῦ λωρῆται ἰδόντος τῶν σάλων ἐρρῦσθημεν καὶ τοῖς ἰδίῳις γεγονάμεν καταστροπευθευτάσας τῆς στρατηγού τῶν θειῶν ἀληθῶς ὑπερωλέου τῆς οὐθενείας ἡμῶν.»

Αἱ δὲ περὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου δοξασίαι ἐκπηγάδουσιν ἐκ τινος θαύματος τοῦ ἁγίου, μνημονευομένου ἐν παλαιῷ συναξαρίῳ. Κατὰ τὸ συναξάριον τοῦτο, ὁ ἅγιος πλέον ἐξ Αἰγύπτου εἰς Ἱεροσόλυμα κατελήθη κατ' ὄδον ὑπὸ τρικυμίας, ἣν διὰ τῶν προσευχῶν του κατέπαυσεν, ἐκδιώξας τὸν ἐγείραντα αὐτὴν δαίμονα. Τὸ θαῦμα τοῦτο ἀφηγεῖται διὰ λέξεως ἀνθρώπῳ καὶ πολλῆς περιγραφικῆς δεινότητος ὁ Φραγκίσκος ὁ Σκούρος ἐν τῇ *Τέχνῃ ῥητορικῆς*. Ἐπειδὴ δὲ εἰς ὀλίγους πιθανῶς τῶν ἡμετέρων ἀναγνωστῶν εἶναι γνωστὸν τὸ ἔργον τοῦ ἐν τοῖς σκεπτικοῦ τῆς δουλείας χρόνοις ζήσαντος δικαστοῦς Ἑλλήνος λογιῶν παρατίθεμεν ἐνταῦθα ὀλιγόληρον σχεδὸν τὴν ἀφήγησιν αὐτοῦ.

«Ποτὲ δὲν ἐβόθη περισσότερον ἡ φήμη καὶ ἡ δόξα τοῦ Νικολάου, παρὰ ὅταν ἡ ἄγρια θάλασσα καὶ τὸ θυμωμένον ἐκεῖνο θηρίον εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἁγίου ἐταπεινώθη καὶ ὅταν πρῶτον καὶ ἡμερον ἐφίληται τὸ ξύλον, ὅπου πρότερον ἔλασσε νὰ βουρῆται μετὰ τὸ αὐτῶν, ὅσα εἰς κάθε κύμα ἀνοίγει βαθύστομα βάραθρα. Ἐπλεῖν δὲ Νικόλαος, καὶ μετὰ ἄρμενα ἐσπλωμένα καὶ ἀπὸ γλυκῶν ἄνερων φουσκωμένα γλήγορος ἔτριχε... εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἱεροσολύμων διὰ νὰ προσκυνῆσαι εὐσεβῆς τὸν τάφον, εἰς τὸν ὅποιον ἐτάφη ἡ ζωή... Ἦσαν γαληνόμορφοι ὁ οὐρανός· ἐγγεῖλα ἀνέμους ὁ ἀέρας, ἔπνεε πρῶτος καὶ φιλικὸς ὁ Ζέφυρος, κύμα δὲν ἐφουσκῶνε, ἀπρὸς δὲν ἐφαίνετο, καὶ τὸ πλάγος ὅλον ταπεινὸν ἔδειχνε τὴν ἐλλείθειαν, ὅπου ἔφερνε πρὸς τὸν ἅγιον καὶ ἂν κάμειαν φορὰν ὀλίγον φουσκωμένον ὑπερηφανεύτο, τὸ ἔκανε μόνον, διατι ἐδάστα εἰς τοὺς ὄμους τοιοῦτον ἤρωα. Ἀμμή ἂν ἦτον ἡσυχία εἰς τὴν θάλασσαν, θόρυβος καὶ ταραχὴ ἦτον κάτω εἰς τὸν ἄδην καὶ ἂν ἐπαίζαν τριγύρου εἰς ἕνα ξύλον τὰ κύματα, ἀφρίζαν εἰς τὰ κάτω σπηλαία οἱ Δαίμονες, καὶ οἱ σατανικοὶ Κύκλωπες, ὅπου εἰς ἐκείνῃ τὴν ἄβυσσον κατοικοῦσι. Καὶ τί θέλομεν κἀμῆ, ἔλεγε ὁ Ἑωσφόρος, τί ἀπορασιζομεν, ὃ οὐδενός· ἀφίνομεν τὸν Νικόλαον νὰ πλεύσῃ μετ' αὐτοῦ, καὶ ὕψις νὰ φθάσῃ εἰς τὸν λιμένα τῆς ἰδέας του ἐπιθυμίας καὶ τῆς πόλεως τῶν Ἱεροσολύμων;.. θέλω νὰ χάσῃ εἰς τὸν δρόμον τὴν στρατάν, χωρὶς ἐλπιδᾶ νὰ φθάσῃ εἰς ἄλλον λιμένα, παρὰ εἰς τὸ ναυάγιον καὶ εἰς τὴν ἀπώλειαν· εἰς κάθε βεῖθρον θέλω ἀνοίξῃ βάραθρα, ἀμμή τόσον βαθιά, ὅπου νὰ πίπουν ὅλοι μέσα μόνον ἀπὸ τὴν ζάλην, καὶ εἰς τὰ νύφη ὅλου πλῆθος βρονταῖς, ἀστραπαῖς καὶ βροχῆν τόσην, ὅπου νὰ συνθέσῃ ἄλλην μίαν θάλασσαν, διὰ τὸν βυθίσουν, ἢ δὲν εἶναι ἀρκετὴ ἡ μία, κἀν καὶ ἡ δευτέρα.»

«Ἐξί, ὁμίλησε ὁ Ἑωσφόρος, πνέοντες κἀνοῦς καὶ φλόγαι ἀπὸ τὸ στόμα, καὶ ἐσθὺς μαυρίζεται ὁ ἀέρας μετὰ τὰ σκότῃ ὅλα τοῦ ἄδου, τὰ ὅποια, ἀρπάζοντες τὸ φῶς καὶ τὸν ἥλιον, σκιπάζουν τὴν λαμπροφύρον ἡμέραν μετὰ ἕνα ὄλο μεσόνυκτον. Συρμαζώνονται μαῦρα καὶ πυκνοσύνθετα νύφη, τῶν ὁποίων τὰ σπλάγγνα ἐσχιζόντες ἢ ἀστραπαῖς καὶ τὰ ἀτμοειδέα, τυρλώνουν τὰ ὄμματα τοῦ καθενὸς μετὰ τὴν λάμψιν, καὶ μετὰ τὸν κτύπον φοβερίζουν κάθε ἀνθρωπιμὴν καρδίαν, ὡσάν ὅπου τοῦτα, μαχρμεμένας ταῖτας τοῦ θανάτου, πληγώνοντας ἀλλήτους εἰς σπῆλαιον ὅλον τὸν ἄνθρωπον. Πίπτουσι βροχαῖς, ἀρκεταῖς νὰ πνίξουν ἕνα κόσμον, ὅχι νὰ βυθίσουν ἕνα καρδάριον, ἢ ὅποιαις ἀνάμεσα εἰς τόσην βροντὴν καὶ εἰς

τόσην λάμψιν παγώνοντας ἀπὸ τὸν φόβον ἔφθαναν χαμαὶ χιόνι ἢ καὶ χάλαζα· φυσοῦσι ἀπὸ κάθε τόπον ἄγριοι ἀνεμοὶ, ὅλοι συναλλήλους ἐχθροὶ καὶ ἐναντιοί, καὶ εἰς τοῦτο μόνον φίλοι καὶ ἐνωμένοι νὰ καταποντίσουν καὶ νὰ βῆξουν εἰς τὰ βῆθη τὸ ξύλον. Φουσκῶνε τὸ εὖρος ἢ θάλασσα καὶ φουσκωμένη θυμωμένοι, ἀφρίζει ἀπὸ τὸν θυμὸν, καὶ ἀφρίζοντας ἐβόηει γιγάντια κύματα. Μὲ τοῦτα ὡς μετὰ πολεμικὰς μηχαναῖς πολεμᾷ τὸ πλοῖον μόνον, τὸ κτυπᾷ, τὸ δένει, τὸ ὑψώνει εἰς τοὺς ἀστῆρας, τὸ καταδύκει εἰς τὸν ἄδην, τὸ ἀπρωγορρίζει, χάσκοντες πάντα καὶ ἀνοίγονται χιλία βάραθρα διὰ νὰ τὸ βουρῆσῃ. Ἦκουσι τότε νὰ κατακτενοῦσι συναλλήλους τὰ κατάρτια· ἔβλεπες νὰ ἐσχιζόνται ἀπὸ τοὺς ἀνέμους τὰ ἄρμενα καὶ βρεμμένα μετὰ τοὺς ἀπρὸς τῆς ἀγριμμένης θαλάσσης νὰ κλαίουσιν τὴν κοινὴν δυστυχίαν, κοιμέναις ταῖς γούμναις, χαϊμέναις ταῖς ἀγκυραῖς. Τοῦτους νὰ πίνουσι καὶ νὰ ξεροῦσι τὰ κύματα, ἐκείνους χαμαὶ ἐσφιμμένους καὶ νὰ μεθοῦσι ἀπὸ τὴν ζάλην, ἄλλους μετὰ σιναγμοῦ καὶ μετὰ δάκρυα νὰ παρακαλοῦσι βοήθειαν ἀπὸ τὸν οὐρανόν· διότι ὁ φόβος τῶν εἰχῆ δέσει τὴν γλῶσσαν, καὶ τῶν εἰχῆ ἀρκίση ὀδύνη τὴν φωνὴν καὶ τοὺς ναῦτας νὰ τρέμουσι τόσον εἰς τὴν κερδίαν, ὅσον εἰς τοὺς πόδας, καὶ νὰ φέρνουν εἰς τὸ πρόσωπον ζωγραφισμένον τὸν θάνατον.

«Μόνον ὁ Νικόλαος, διὰ τὸν ὅποιον ἐγίνετο τόση ταραχὴ εἰς τὰ στοιχεῖα, ἀνάμεσα εἰς τὸς φόβους καὶ τρώμους ἔστειλε ἄτρομος καὶ χωρὶς φόβου, διατι ἀρματωμένος μετὰ τὴν ἐλπίδα πρὸς τὸν θεὸν ἐγγεῖλα τὴν δύναμιν ὅλην τοῦ ἄδου, τὸν ὅποιον διὰ νὰ συγχύσῃ καὶ περισσότερον, ὁ ἅγιος σηκῶνε ταπεινῶς τὰς χεῖρας καὶ κάνει ὀλίγην, ἀμμή ἔθερμον προσευχὴν, καὶ μετὰ τούτην ὡς μετὰ οὐράνιον μαγισίαν... τοῦ ἀρπάζει τὰ σκότῃ, τοῦ σκοπίζει τὰ νύφη, τοῦ σθένει ταῖς ἀστραπαῖς καὶ μεταμορφώνει εἰς γαλήνην τὴν τρικυμίαν, εἰς ἡσυχίαν τὴν ταραχὴν, εἰς γλυκίαν αὐρανὸν τὸν σκληρὸν ἄνεμον, σιωποῦσι τὰ στοιχεῖα, παύουν τὰ κύματα, πνέουσι ζέφυροι, λάμπουσι εἰς τὸν οὐρανὸν οἱ ἀστῆρες, σφυγγίζει καθέναις τὰ δάκρυα, ἔπνευ ὁ ἄλλος ἀπὸ τὴν ζάλην, καὶ τὸ ἀπειλομένον καρδίον φθάνει πᾶσαν καὶ ὕψις εἰς τὸν λιμένα νικηφόρον ὄμο μεγάλων θηρίων, τῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Ἑωσφόρου.»(1)

Ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ συναξαρίου τούτου διεπλάσθησαν ὕστερον καὶ ἄλλα προσόμοια θαύματα τοῦ ἁγίου. Ὅτι ἐπικαλεσθέντος ἐν τρικυμίᾳ ναύτου τινὸς τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου, ἐπαράνη οὗτος ἐπὶ τοῦ πλοίου καὶ κατέπαυσε τὴν τρικυμίαν. Ὅτι εὐλαθῆς τις περὶ τυχαιῶς ἐκ πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐπικαλεσθεὶς τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου, εὐρέθη ἐν τῷ οἴκῳ του, ἐν τῷ τὰ ἄλκιμα ἀποστάζοντα ἐνδύματα αὐτοῦ ἐμαρτύρου τὸ θαῦμα. Ἐν ἐτέρῳ πάλιν συναξαρίῳ ἀναφέρεται, ὅτι ὁ διάβολος φρονήσας προσκυνῆσαι, ἐτοιμοὺς ν' ἀποπλεύσῃ πρὸς προσκύνειν τοῦ τάφου τοῦ ἁγίου Νικολάου, προσῆλθεν αὐτῷ, μεταμορφωμένος εἰς γοῦραν γυναικῆ καὶ ἐν τῇ χειρὶ κρατῶν ἄγγελος πλήρης ἐλαίου (καὶ ἐκ τούτου βαθεῖως ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια τοῦ νὰ καλῶσι κοινῶς τὰ κινετὰ τροπα γοῦρῆτα *λαδίκα*). Πρακτέως δ' αὐτοῦ, παραλαβόντες τὸ ἄγγος νὰ κενώσωσι τὸ ἐλαῖον εἰς τὸν τοῦ ἁγίου λύχνον, ἐπειδὴ ἐκεῖνη ἡδυνάται νὰ ταξιδεύσῃ. Ἀλλ' ὁ ἅγιος ἐπαράνη ναύτωρ ἐπὶ τῶν ταξιδευόντων καὶ ἐκέλευσε νὰ βίβωσι τὸ ἄγγος εἰς τὴν θάλασσαν. Πρωθέντος δὲ τοῦ ἄγγους

(1) Σκούρου, Τέχνη ῥητορικῆς. Ἐκτ. 1681 σ. 40 κ.

ἐν μέσῳ τῷ πελάγει ἀνέλκυσαν φλόγες, δυσώδεις ἐξελύθησαν ὄσμαι καὶ ἠγέρθη τρικυμία, ἥτις θὰ καταποντίξῃ τὸ πλοῖον, ἂν μὴ προσφύλαττεν αὐτὸ ὁ ἅγιος. Ἐν γένει δ' ἀναφέρει τὰ αὐτὰ συναξάρια, ὅτι ὁ ἅγιος σῶζει τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτὸν ἐν τρικυμίᾳ.

Ἐκ τῶν συναξαρίων παρελάβον τὴν περὶ τοῦ ἁγίου Νικολάου δοξασίαν ταύτην οἱ ὑμνογράφοι τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας. Ἐν τῷ ὑπὸ τοῦ Ῥωμανοῦ συνταχθέντι κοντακίῳ τοῦ ἁγ. Νικολάου ἀπαντᾷ μόνος οὗτος ὁ ὑπαινιγμὸς.

τοὺς μὲν ἐν θαλάσσῃ,
τοὺς δὲ ἐν τῇ γῆ γὰρ
οὐ διαλείπεις
σῶζων ἐκάστοτε.

Ἐπίσης καὶ ἐν τῷ ὑπὸ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου συνταχθέντι κοντακίῳ.

Τὴν χάριν ταύτην ἰδίως
ὑπὲρ πάντας τοὺς ἁγίους,
σοὶ δεδωρῆται Χριστέ,
προστατεύειν τῶν ἐν κινδύνῳ.

Ἐκρινέστερον ὅμως ὑπαινίσσεται τὴν δοξασίαν ταύτην ἕτερον τροπάριον τῆς ἀσματικῆς ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου.

μέγας ἀντιλήπτωρ...
τοῖς ἐν γῆ καὶ τοῖς πλείουσι.

καὶ Λέων ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ *Λόγῳ* αὐτοῦ εἰς τὸν *θαυματουργὸν μέγαν Νικόλαον*. «Ποῖον γὰρ θαλάσσης πέλαγος ἀμέσυχον τῶν ἐκείνου καλῶν;»

Τὴν αὐτὴν ἀρχὴν ἔχει ἡ λατρεία τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὡς πάτρωνος τῶν ναυτῶν καὶ προστάτου ἐν θαλασσίαις κινδύνῳ, καὶ παρὰ τοῖς λοιποῖς λαοῖς τῆς Εὐρώπης, πρὸς οἷς τὰ μάλιστα ἐστὶ διαδεδομένη. Ὁ συναξαριστὴς τῶν καθολικῶν ἀφηγεῖται, ὅτι ὁ ἅγιος ἐστὶς ποτε πλοῖον κινδυνεύον· φέρεται δὲ καὶ ἄλλο θαῦμα αὐτοῦ, ὅτι ἀπέθικε ζῶντα εἰς πατέρα, τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὃν ἀπόλωστον ἐν τρικυμίᾳ· τὸ δὲ θαῦμα τοῦτο καὶ ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τοῦ ἁγίου ἐξυμνεῖται, καὶ πολλάκις ἀπεικονίσθη ὑπὸ τῶν ἁγιογράφων. Ἐν Ἰταλίᾳ προσετί τὰ ἠλεκτρικὰ φλόγια, τὰ ἐν ὄρε τρικυμίας ἐπιπαινόμενα ἐπὶ τῶν ἀκρων τῶν ἱστίων, καλοῦσιν ἅγιον *Νικόλαον*. Ὑπὸ δὲ τῶν βορείων καὶ τῶν βορειοδυτικῶν λαῶν ὁ ἅγιος Νικόλαος συνεταύτισθη τῷ παλαιῷ μεγάλῳ θεῷ Ὀδίν. «Ἀμφιβολοῦν εἶναι», γράφει ὁ Simrock, «ἂν τὰ τοῦ Ὀδίν ὀνόματα *Hnikar* καὶ *Nicuz* ὑποδηλοῦσιν αὐτὸν, ὡς θεὸν τῶν ὑδάτων, οὗ ἦτον ὅμως ἴσως ἐξηγεῖται τὸν λόγον, δι' ὃν ὁ ἅγιος Νικόλαος περιστατικῶς ἐπέπλου λευκῶν ἵππων καὶ θεωρεῖται πάτρων τῶν ναυτῶν, καὶ δι' ὃν προσφέρουσιν ἀναθήματα εἰς τὴν ἐν Binger εἰκόνα αὐτοῦ εὐχόμενοι ὑπὲρ εὐπλοίας.»

Ἀλλὰ καὶ οἱ ὀρθόδοξοι λαοὶ παρελάβον ἐκ τῶν Ἑλλήνων τὰς περὶ ἁγίου Νικολάου δοξασίας, ὡς καταρτίζονται ἐκ τῶν δημοτικῶν ἀσμάτων αὐτῶν. Ἐν βωσσοικῶς ποιήμασιν ἀναφέρεται,

ὅτι βοήθει τοῖς ἐν θαλάσῃ κινδυνεύουσι. Βουλγαρικὸν δέ τι ἄσμα, ἀφηγούμενον πῶς ἕκαστος τῶν ἁγίων ἔλαβε παρὰ τοῦ θεοῦ μερίδα τινὰ ἐν τῷ κόσμῳ, προστίθῃσι :

Καὶ τί 'πῆρ' ὁ ἅγιος Νικόλαος;
'Πῆρε τῆς θαλάσσης τὰ καράβια'
κι' ὅποιος μὲ καράβι ταξιδεύει
πρῶτ' ἀπ' ὅλ' ἄς κἀν τὸ σταυρὸ τοῦ,
κι' ἄς παρακαλῆ τὸν ἅη Νικόλα.

Τέλος ἐν सर्βικῷ ἄσματι ἀναφέρεται, ὅτι τρία κόσμοι καλόγηροι πλέοντες εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος, κατελήφθησαν ὑπὸ τρικυμίας· ἐσώθησαν δὲ πάντες, ἅμα ἐπεκαλέσθησαν τὴν βοήθειαν τοῦ ἁγίου Νικολάου.

N. F. ΠΟΛΙΤΗΣ.

Η ΜΟΥΣΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Διήγημα.

Συνέχεια ἰδὲ σελ. 758.

Ἴδου δὲ τί παρέστη ἐνώπιόν μου!

Δωμάτιον εὐρύχωρον λευκοῦς ἔχον τοὺς τοίχους καὶ γυμνοῦς. Πρὸς τὸ βάθος ἐκάθητο ἡ Μαρία ἐπὶ ἀπλοῦ σκαμνίου, ὑπομειδιῶσα, πανταχοῦ περιστρέφουσα τὸ βλέμμα καὶ ἔχουσα τι τὸ σαρκαστικὸν καὶ σιωπητικόν. Ἐν τῷ μέσῳ τραπέζιον κεκαλυμμένον ὑπὸ τετριμμένου σαλίου, καὶ ἐπ' αὐτοῦ γραφίδες, βιβλία, χαρτὰ, καὶ πρὸ τοῦ τραπέζιον ἴστατο κόρη νεαρά, ἡ Ἐλένη βεβαίως, ἀφηρημένη εἰς τὴν εὐρεσιν οὐνοκαταληξίας τινὸς ἢ ἡμιστιγίου· περὶ δὲ τὴν ἐστὶν ἐκάθητο πρώτη μὲν ἡ κυρία Βαλλιᾶ, ἐνδεδυμένη ἐν μέρει μὲν ὡς χωρική, ἐν μέρει δὲ ὡς γυνὴ τῶν πόλεων· δεύτερος δὲ ὁ κ. Ζαφειράκης, φορῶν περισκελίδας στενάς φαιῦ χρώματος, περιστήθιον κίτρινον μετὰ πλατυτάτων ἀναστροφῶν, περιλαίμιον ὑψηλὸν φθάνον μέχρι τῶν ὠτων, λαίμοδέτην πλατύτατον, ἱμάτιον κυανοῦν μετὰ κομδίων μεταλλίων, καὶ ἀπὸ τῆς ἀλύσεως τοῦ ὠρολογίου του ἐκρέματο ὀρθοκίον κροταλίον στιλβόντων ἐπὶ τῆς κοιλίας του. Μετὰ τὸν κ. Ζαφειράκην ἐκάθητο ὁ ἐνωμοτάρχης ἐν μεγάλῃ στολῇ, καὶ μετ' αὐτὸν δύο τινὲς, ὧν ὁ μὲν ἦτο, ὡς ἔμαθον ὕστερον, ὁ δημοδιδάσκαλος, ὁ δὲ ὁ δημοτικὸς ἰατρός.

Ἄμα εἰσελθόντα οἱ πάντες με ὑπεδέξαντο ἐγερθέντες. Ἐγὼ δὲ προσῆλθον κατὰ πρῶτον πρὸς τὴν κυρίαν Βαλλιᾶ καὶ τὴν ἐχαιρέτησα μετὰ τοῦ ὀφειλουμένου πρὸς μητέρα Μούσης σεβασμοῦ, ἔπειτα δὲ προσελθὼν πρὸ τῆς ἠρωίδος ἔλαθον τὴν θέσιν μου πλησίον τοῦ κ. Ζαφειράκη. Παρὰ τῆς Μαρίας ἐκάθητο ὁ Σταῦρος, ὁ δὲ κύριος Βαλλιᾶς παρὰ τῆ συζύγῳ του.

Ἐγένετο σιγὴ ἐπὶ τινὰ ὥραν, καθ' ἣν ἠδυνήθην νὰ παρατηρήσω τὴν Μοῦσαν ὑπὸ τὸ φῶς τῶν ἐπὶ τοῦ τραπέζιον δύο κεριῶν.

Καίτοι ἦτο ἐνδεδυμένη ἐπιτετηθευμένης, ὅτε

χάριτος ὄμως ἐστερεῖτο, οὔτε θελήτρου τινός· τὸ μέτωπόν της ἦτο καθαρὸν καὶ ἄγνόν, τὸ βλέμμα γλυκὺ καὶ ὑπερήφανον, τὸ στόμα βροδοχρῶν καὶ ἀγέλαστον, ἡ δὲ κόμη της, φύσει βοστρυχώδης, κατεχέετο πυκνὴ ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ ἐπὶ τῶν ὤμων της. Μ' ἐφάνη δὲ ὡς τι κομψὸν καὶ εὐγενὲς πτηνὸν τῶν τροπικῶν ἐγκεκλεισμένον ἐν τῷ αὐτῷ κλωστίῳ μετὰ χυδαίων χηναρίων, ἐξαιρουμένης βεβαίως τῆς Μαρίας καὶ τοῦ ἀτυχοῦς Σταύρου μου.

Πρῶτος ἔλυσε τὴν σιγὴν ὁ κ. Ζαφειράκης. Στηρίζας τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ ὤμου μου μετὰ πλείστης οἰκειότητος καὶ ἐπιδεικτικῶς ἅμα καὶ μετὰ κόμπου με ἠρώτησε·

— Ὁ κύριος εἶνε ἐραστής;

— Ἐραστής τίνος; ἠρώτησα ἐγώ.

— Αἶ, τίνος; ὑπέλαθε μειδιῶν πονηρῶς, τῶν καλῶν στίχων, ἐννοεῖται.

— Ἀ, μάλιστα, κύριε, ἀγαπῶ τοὺς καλοὺς στίχους.

— Μὰ τότε, δὲν εἰμποροῦσες νὰ ἔλθης σὲ καταλληλότερη περίστασιν... ἠκούσθη ὀπισθέν μου φωνὴ τραχεῖα καὶ ὑπόκοφος ὡς ἀπὸ σπηλαίου τινὸς ἐξερχομένη. Στραφείς δὲ ἀποτόμως εὐρέθην ἀπέναντι τῆς φοικωδεστάτης μορφῆς χωροφύλακος, ὁποῖον οὐδέποτε ἄλλοτε εἶχον ἰδῆ. Καίτοι δὲ ἔχον τὴν συνείδησίν μου ἥσυχον καὶ ἤρεμον, ἀκουσίως ὄμως ἔχουσα τὴν χεῖρα εἰς τὸ θυλάκιόν μου ἵνα βεβαιωθῶ ὅτι εἶχον ἐπάνω μου τὸ διαβατήριόν μου.

— Ὁ κύριος εἶνε εἰδήμων; προσέθηκεν ὁ κ. Ζαφειράκης.

— Δὲν θέλει ῥώτημα, ἀνεφώνησεν ὁ κ. Βαλλιᾶς, ἀπ' οὗ ὁ κύριος ἔρχεται ἀπὸ τὸ Παρίσι.

Ὁ κ. Ζαφειράκης καὶ ὁ ἐνωμοτάρχης ἀντήλλαξαν βλέμμα κρύβιον, ἐν ᾧ ὁ δημοδιδάσκαλος καὶ ὁ ἰατρός συνδιελέγοντο ταπεινῇ τῇ φωνῇ παρατηροῦντές με πλαγίως.

Πρώτη δὲ ἔλαβε τὸν λόγον ἡ κυρία Βαλλιᾶ.

— Ἡ Ἐλένη ἔλαβε σήμερον ἐπιστολὴν τοῦ... (εἶπε τὸ ὄνομα ἐνός τῶν μεγίστων συγχρόνων ποιητῶν), ἀπάντησιν ἐνός ποιήματος τὸ ὅποιον τοῦ εἶχε στείλῃ. Οἱ φίλοι μας βέβαια μετὰ χαρῆς θὰ ἀκούσων πόσον ἡ πρωτεύουσα ἐκτιμᾷ τὴν Ἐλένην μας.

Ἡ ἐπιστολὴ διεληθούσα τὰς χεῖρας πάντων, ἦλθε καὶ εἰς τὰς χεῖράς μου. Ὄντως ἦτο ἐπιστολὴ τοῦ μεγίστου τῶν ἡμετέρων ποιητῶν. Ἡὐχαρίστει τὴν νεάνιδα διὰ τοῦς γοητευτικὸς στίχους της καὶ ἔλυπεῖτο διότι τριαυτὴ μεγαλοφυῖα ἐξημερῖζετο ἀδίκως ἐν ἀφανεί ἐπαρχίᾳ. — Ἐλλῆ ἐἰς Παρίσιους, ἔλεγεν ἐν τέλει, διότι ἐκεῖ μόνον ἡ μεγαλοφυῖα σου θὰ δυνήθῃ νὰ ἀνοίξῃ ἐλευθέρως τὰς πτέρυγὰς της. Ἡ ὑπολαβὴ κρύπτει τὴν φωλαὴν της μετὰ τῶν ἀυλάκων τῶν ἀγρῶν, ἀλλ' ὁ ἀετὸς ἵπταται ἐπὶ τῶν ὀρέων».

— Θαυμάσιον! ἀνεφώνησεν ὁ κ. Ζαφειράκης:

ἢ ὑπολαβὴ κρύπτει τὴν φωλαὴν της μετὰ τῶν ἀυλάκων τῶν ἀγρῶν, ἀλλ' ὁ ἀετὸς ἵπταται ἐπὶ τῶν ὀρέων! Τί ἄλλο λέγω καὶ ἐγώ!

— Εἶνε γραμμμένη με στίχους; ἠρώτησεν ὁ χωροφύλαξ.

— Ὅχι, ὑπέλαθεν ὁ κ. Ζαφειράκης, εἶνε πεζὴ ποίησις.

— Κύριε, εἶπεν ἡ Ἐλένη προσερχομένη πρὸς ἡμᾶς, εἶνε εἰς τὸ πεζόν, ἀλλὰ εἰς ποιητικὸν ὕφος.

— Αὐτὸ εἶπα καὶ ἐγώ, ὑπέλαθεν ὁ κ. Ζαφειράκης. Πεζὴ ποίησις, καὶ πεζὸν εἰς ποιητικὸν ὕφος εἶνε ἐν καὶ τὸ αὐτό.

— Ὅχι ἀκριβῶς, παρετήρησεν ἡ Ἐλένη μειδιῶσα.

Ἄλλ' ἐγὼ διεκκαιομένη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ ἀκούσω τὴν Μοῦσαν ἄδουσαν, ἦτις καὶ ἤρξατο μετ' ὀλίγον.

— Χθὲς, εἶπεν ἡ Ἐλένη, τοῦ μὲν ἀστέρος τῆς ἡμέρας σβεννυμένου ὀπίσω τῶν δασῶν ἡμιγύμων ὑπὸ τοῦ φθινοπώρου, τῆς δὲ σελήνης ἐν τῷ ἀντιπέραν ὀρίζοντι ἀναπτούσης σιγηλῶς τὴν ἐξ ἀλαβάστρου αὐτῆς λυχνίαν, καὶ τοῦ οὐρανοῦ διανοίγοντος ἤδη τὰς πλουσίας αὐτοῦ ἀδαμαντοθήκας...

— Θαυμάσιον! ἀνεφώνησε διακόπων ὁ κ. Ζαφειράκης, καὶ ὄλ' αὐτὰ διὰ νὰ ἐκφράσῃ τὸ κοινὸν καὶ τετριμμένον: Χθὲς περὶ τὴν ἐβδόμην ὥραν τῆς ἐσπέρας!

— Στίχοι εἶνε; ἠρώτησεν ὁ ἐνωμοτάρχης.

— Ὅχι, ἀκόμη, ἀπεκρίθη ὁ κ. Ζαφειράκης· τώρα χορδίζει τὴν λύραν της.

Τὰς λέξεις ταύτας ἀκούσαντες ὁ Σταῦρος καὶ ἡ Μαρία ἠγέρθησαν ἐπὶ τῶν ἄκρων ποδῶν των καὶ ἐξέτειναν τὸν τράχηλον προσπαθοῦντες τέλος νὰ ἴδωσι τὴν φαντασιώδη λύραν, ἦτις ἀποτίνων ἤδη ἐβδομάδων ἀπῆλπιζε τὴν περιεργίαν των.

Ἡ Ἐλένη ἐξηκολούθησε:

— ... ἐπορευομένη περίλυπος καὶ σύννοος ἄκρομένη τοῦ μελαγχολικοῦ κρότου τῶν ἀπεξηραμένων φύλλων τριζόντων ὑπὸ τοὺς πόδας μου καὶ σαρουμένων ἔμπροσθέν μου ὑπὸ τῆς φθινοπωρινῆς αὔρας. Μακρὰ σκιαὶ κατέβαινον πρὸς τὴν κοιλάδα καὶ ἦτο ἡδὴ κατάστερος τῆς νυκτὸς ὁ μανθῶας. Ἐπορευομένη σύννοος καὶ κατηφής, ὅτ' ἐξαπίνης ἀντήχησεν ἡ ψυχὴ μου ὡς λύρα Αἰολική καὶ ἀνέμιξεν ὕμνον ἔρωτικόν πρὸς τὰς μυστηριώδεις συναυλίας τῆς φύσεως. Ἐκράτησα στροφάς τινὰς ἐξ αὐτῶν καὶ αὐτὰς μέλλω ἤδη πρὸς ὑμᾶς νὰ ἀπαγγείλω.

— Ἄς ἀκούσωμεν τὸν ὕμνον! ἀνεφώνησεν ἐν χορῷ ἡ ὀμήγουρις.

Ἡ νεάνις ἴστατο ὀρθή στηρίζουσα τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν νώτων ἔδρας τινὸς, ἔνθους καὶ τὰ ὄμματα ἔχουσα ὑψωμένα πρὸς τὸν οὐρανόν. Ἐν τῇ στάσει ταύτῃ μείνασα στιγμὰς τινὰς, ἀπήγγειλεν ἔπειτα βραδέως καὶ μετὰ φωνῆς βαρείας δω-

δεκάδα στροφῶν, αἵτινες διήγειραν ἐνθουσιασμὸν, ὅν οὐδὲ κἂν θὰ ἐπιχειρήσω νὰ περιγράψω.

Οἱ στίχοι της, ἀληθῶς εἶπεν, ἦσαν ἀρκετὰ καλοὶ ὡς στιχογραφία, ἀλλ' ἄνευ τινὸς πρωτοτυπίας, ἄνευ νοημάτων, κενὸ ἐννοίας, κομπώδεις. Καὶ ὄμως ἐκ διαλειμμάτων ἐγένετο ἐπαισθητὴ ποιητικὴ τις αὔρα λεπτοτάτη καὶ ποὺ καὶ ποὺ μετὰ τῶν σωρείας μεταφορῶν ἐπιτετηθευμένων, προέκυπτον χαρίεσσαί τινες εἰκόνας, ἵα τιὰ, ἀνθὴ τοῦ ἀγροῦ μετὰ τῶν ἀγρίων χόρτων. Ἦσαν ἐνὶ λόγῳ στίχοι, ὁποῖους οἱ καθ' ἡμᾶς ποιηταὶ καθ' ἑκάστην κατὰ μυριάδας κατασκευάζουσι. Καὶ ἐν συλλόγῳ μὲν οἱ τοιοῦτοι στίχοι ἀναγνωσκόμενοι οὐδενὸς τὴν προσοχὴν θὰ ἐκίνον, ἀλλ' ἐκεῖ ἐν τῷ καπηλείῳ τοῦ χωρίου καὶ τὰ μετριώτατα γίνονται θαυμάσια καὶ ἐγὼ αὐτὸς μικροῦ δεῖν ἀνεφώνησα ἐκ θαυμασμοῦ πρὸς τὸ κάλλος στροφῆς τινος.

Ὅτε δὲ ἡ Ἐλένη ἀνέγνωσεν ὅτι εἶχε νὰ ἀναγνώσῃ, ἡ μήτηρ της σπεύσασα τὴν ἐνηγκαλίσθη καὶ δακρύνουσα ἐξ ἀγαλλιάσεως τὴν κατεφίλει ἀναφανοῦσα :

— Ὁ ἀ τιμήσης τὴν οἰκογένειάν σου, κόρη μου!

Ὁ δὲ κ. Βαλλιᾶς ἔλυεν ὑπὸ ἐκπλήξεως καὶ θαυμασμοῦ, ὁ Σταῦρος ἔκλειεν ἐν τῇ γωνίᾳ του, τῆς δὲ Μαρίας τὸ πρόσωπον οὐδέποτε ἄλλοτε ἦτο τόσῳ φαιδρὸν καὶ σιωπητικόν. Ἐν τῷ μετὰ τὴν κραυγαὶ σύμμικτοι ἀντήχησαν ὑπὸ τὸν Ἐλικῶνα, κραυγαὶ τῶν φοιτητῶν τοῦ καπηλείου, ζητούντων νὰ πῶσι, διὸ παρεῦθε ὁ Σταῦρος καὶ ἡ Μαρία ἀνέστησαν καὶ ἤκουσα τὴν κορασίδα ἀπὸ καρδίας ἀνακαγγαζούσα ἐν ᾧ κατέβαινε τὴν κλίμακα.

— Λοιπὸν, κύριε, τί λέγετε; μοὶ εἶπεν ὁ κ. Ζαφειράκης πλήττων με τὸν ὄμον ὀπωσοῦν τραχέως.

— Αἶ, βέβαια, λέγω ὅτι εἶνε στίχοι ὄντως καλοὶ.

— Καὶ ἔμπορὸς νὰ γείνη ἄλλωδως; ἀνεφώνησεν ὁ ἐνωμοτάρχης. Ἦθελα νὰ τὸν ἐβλεπα ἐκεῖνον ποῦ θάλεγε πῶς δὲν τοῦ ἀρέσουν.

— Καὶ ὄχι μόνον ἀπλῶς καλοὶ, προσέθηκεν ὁ δημοδιδάσκαλος, ἀλλὰ ἐγὼ τολμῶ νὰ εἶπω ὅτι εἰμπορεῖ τις νὰ διαβεβαιώσῃ ἄνευ δισταγμοῦ ὅτι εἶνε ἀριστοί.

— Ἄς μὴ συστελλώμεθα, κύριοι, νὰ ἐκφράσωμεν ἐλευθέρως τὴν γνώμην μας, εἶπεν ὁ ἰατρός, καὶ νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εἶνε ἐξόχως ἀριστοί.

Ἐγὼ εἰζεύρω τί ὑπέφερον βλέπων προσφερόμενον τοσοῦτον πρόστυχον θυμιάμα πρὸ τῶν ποδῶν τῆς δυσμοῖρου νεάνιδος, ἧς τὸ πρόσωπον ἠκτινοβόλει ἐξ ἡδονῆς καὶ ὑπερηφανείας. Ἄλλ' ὅπως δῆποτε τὴν ἰκέτευσα νὰ μὴ σταθῇ ὅπου ἐστάθη, καὶ νὰ μὲς εἴπῃ ὀλίγους ἔτι στίχους. Ἐκείνη δὲ ἄσμένως καὶ μετὰ πάσης προθυμίας ἔλαβεν αὐθὺς τὴν προτέραν της θέσιν καὶ μετ' ἀ-

περιγράπτου ἀταραξίας ἀπήγγειλεν ἡμίσειαν δωδεκάδα ἐλεγείων, ἅτινα οὐδὲν ἄλλο ἦσαν ἢ ἀσθενῆς ἡχώ, ὡρὰ ἀνταύγεια, ἀτελεῖς ἀντιγραφαι τῶν μεγάλων ποιητῶν, καί, ἀπλῶς εἶπεν, ἀείποτε τὰ αὐτὰ τοῖς αὐτοῖς: οἱ ἀστέρες, ἡ σελήνη, ὁ ἥλιος, τὰ σκιερὰ ἄλση, τὰ δια-γῆ βυάκια, τοῦ ἀνέμου ὁ θροῦς, οἱ στεναγμοὶ τοῦ κύματος, τὰ ἐπὶ τῶν κυμάτων διαλισθαίνοντα ἀκάτια, ἡ ἔωθινὴ καὶ ἡ ἑσπερινὴ αὖρα, τῶν πτηνῶν τὸ κελᾶδημα, αἱ εὐφρόσυνοι ἡδοναὶ τοῦ ἕαρος, τοῦ φθινοπώρου αἱ μελαγχολίαι κτλ. κτλ.

Ὅτε δὲ τὸ ὠρολόγιον ἐσήμανε τὴν ἕκτην ὥραν, ὅλη ἡ ὁμήγουρις διελύθη, ἐγὼ δὲ ἐπειδὴ ἤμην πως ἐκ τῶν οἰκείων, ἀπέμεινα μόνος μετὰ τῆς οἰκογενείας. Μετέθην δὲ καὶ ἐκάθισα παρὰ τῇ Ἑλένῃ καὶ διεσκέδαζον δίδων αὐτῇ ἀφορμὴν νὰ λαλή. Καίτοι δ' αἱ ἀξιόσεις αὐτῆς ἦσαν γελοῖαι, κατὰ τὰ ἄλλα μοὶ ἐφάνη ἀξιόλογος κόρη, ἀλλὰ πεπλανημένη ὀλίγον ἕνεκα τῆς κενοδοξίας τῶν γονέων τῆς καὶ τῆς μωρίας των. Τὴν παρεκάλεσα νὰ μοὶ διηγηθῆ πῶς ἐφανερῶθη ἐν αὐτῇ κατὰ πρῶτον ἡ ποιητικὴ εὐφυΐα, μοὶ εἶπε δὲ ὅτι ἡσθάνθη ἑαυτὴν ποιήτριαν ἀναγινώσκουσα τὰς *Ποιητικὰς Μελέτας* τοῦ Λαμαρτίνου.

— Ὡς ὁ Λαφονταῖνος, εἶπον ἐγὼ, ἀκούσας ὅδῃν τινα τοῦ Μαλέρβου.

Ἡ οἰκογένεια βλέπουσα ὅτι ἤμην πως εἰδήμων τῆς φιλολογίας, με ἤξιωσε τινος πίστεως καὶ ὑπολήψεως, καὶ μοὶ ἐπέδειξε πλείστας ὕστερ εὐνοϊκὰς κρίσεις ἐνδόξων ἀνδρῶν ἃς εἶχε λάβῃ ἢ νεαρὰ Μοῦσα, μεταξὺ δὲ ἄλλων καὶ ἐπιστολὴν τινα τοῦ νομάρχου, ἀποφαινομένου διαρρηθῆναι ὅτι ἡ Ἑλένη ἐμελλέ ποτε νὰ δοξάσῃ τὸν νομόν του Ὀλόκληρον. Ἡ δὲ κυρία Βαλλιὰ μοὶ ὑπέδειξεν ὅτι ἡ καταγωγή τῆς δὲν ἦτο νὰ γείνη σύζυγος ξενοδόχου, διότι εἶχε πατέρα δικαστικὸν κλητῆρα, ἀλλὰ ἐδυστύχησεν ἡ οἰκογένειά τῆς.

Μοὶ ἀνεκοίνωσεν ἔπειτα ἐμπιστευτικῶς τὰ σχέδιά τῆς καὶ τὰς ἐλπίδας τῆς. Εἶγεν ἀποφασίση νὰ παραιτήσῃ τὸ ξενοδοχεῖον καὶ νὰ συναδεύσῃ τὴν κόρην τῆς εἰς Παρίσιους.

— Τοῦτο θὰ μας κοστίσῃ πολὺ καὶ πολὺ, προσέθηκεν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον δὲν θὰ με τύπτῃ ἡ συνείδησις ὅτι ἔβαλα τὸν λύχνον ὑπὸ τὸ μῦθον, ὡς μας ἔγραψεν ὁ κύριος νομάρχης. Καὶ ἔπειτα ἡ Ἑλένη μας θὰ τα βγάλλῃ ἑκατονταπλάσια τὰ ἐξοδά μας. Ἐπειδὴ εἰς τὸ Παρίσι δὲν θὰ δοξασθῆ μόνον ἀλλὰ θὰ ἀνοίξῃ καὶ ἡ τύχη τῆς.

Ἐγὼ δὲ ἀκούων τὴν ταλαίπωρον γυναῖκα οὕτω λαλοῦσαν, κατεσπαρασσόμην τὴν καρδίαν.

— Θὰ πωλήσωμεν τὸ λειβάδι μας, εἶπεν ὁ κύριος Βαλλιᾶς, τὰ δύο μας χωράφια καὶ . . .

— Παλάτι θὰ σας κτίσω ἐγὼ, πατέρα μου! ἀνεφώνησεν ἡ νεᾶνις πηδῶσα ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ πατρὸς τῆς. Ἐχω ἐτοίμους πρὸς ἑκδοσιν δύο τόμους ποιήσεων τὰ *Κενόροδα* καὶ τὰς *Κραυγὰς τῆς ψυχῆς*.

— Εἶν' ἓνα κομμάτι μάλαμμα ἡ κόρη μου! εἶπεν ὁ κύριος Βαλλιᾶς ἀσπαζόμενος τῆς Ἑλένης τὸ μέτωπον.

— Πῶς τὰ βλέπετε τὰ σχέδιά μας, κύριε; με ἠρώτησεν ἡ μήτηρ τῆς Ἑλένης.

Δὲν εἶχον τὴν δύναμιν νὰ ψεῖξω τὰ ὄνειρα τῶν ἀγαθῶν τούτων ἀνθρώπων. Εἶπον δὲ ὅτι ἐπειδὴ θὰ διατρίψω ἡμέρας τινὰς ἐν τῷ χωρίῳ, ἔχομεν καιρὸν νὰ συζητήσωμεν τὸ πρᾶγμα.

[Μετάφρασις].

Π.Ι.Φ.

[Ἦσεται τὸ τέλος].

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Ὁ κ. Κ... ἐπανέρχεται ἀπὸ κυνηγετικῆς ἐκδρομῆς.

— Ἄ, φιλιτάτη μου, λέγει πρὸς τὴν σύζυγόν του ἅμα εἰσελθὼν, εὐθηνὰ τὴν ἡλύτωσα σήμερα. Φαντάσθου ὅτι ἐνῶ ἐγυρίζαμς μετ' ἀμαξί, ὁ ἀμαξίας μας ἔριξεν ἐπάνω ἑς ἓνα κάρρο με πρόβατα· εὐτυχῶς ποῦ μόνον τὰ ζῶα ἐπαθαν...

Καὶ ἡ Κυρία μετὰ τρυφερᾶς στοργῆς:

— Καὶ σὺ, ἀγάπη μου, δὲν ἔπαθες τίποτε, εἰ;

Φιλάργυρος μεταβαίνει εἰς ὄδοντοῖατρον, ἵνα τοῦ ἀποσπάσῃ δύο πάσχοντας ὀδόντας.

— Πόσο θέλεις; ἐρωτᾷ τὸν χειρουργὸν πρὶν ἀρχίσῃ τὴν ἐργασίαν.

— Δέκα φράγκα τὸ πρῶτον καὶ πέντε τὸ δεύτερον.

— Ἀἰ τότε, βγάλε μου μόνον τὸ δεύτερο· ἄλλη φορὰ βγάλω καὶ τᾶλλο.

Μέσον πρὸς ἀποφυγὴν ὀχληρῶν ἐπισκέψεων: Ὁ κ. Π. ὅταν ἐργάζεται ἐν τῷ γραφείῳ του, προσορτᾷ χαρτίον ἐξω τῆς θύρας ἐφ' οὗ γράφει: «Φίλιτατε, μετὰ μίαν ὥραν ἐπανέρχομαι· πρόσμενε, ἀν θέλῃς».

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Κινεζικὴ σοφία.

Ὁ φέρων καθαρὰ ὑποδήματα ζητεῖ νὰ ἀποφύγῃ καὶ τὴν ἐλαχίστην ἐκ τοῦ πηλοῦ κηλίδαν· τούτου δ' ἕνεκα βαδίζει ἐπὶ τῆς ἄκρας τῶν ποδῶν, μόλις ἐγγίζων τὴν γῆν. Ἀλλ' ὅταν ἀπαξ κηλιδοθῶσι τὰ ὑποδήματά του, οὐδεμίαν τοῦ λοιποῦ καταβάλλει προσοχὴν ὅπως ἀποφύγῃ τοὺς βόλους. Οὕτω καὶ ὁ ἄνθρωπος, ἅμα ἀποκτήσῃ τὰ πρῶτα ἐλαττώματα, παύει κατὰ μικρὸν τοῦ νὰ σέβεται ἑαυτόν.

— Τρία πράγματα δὲν δύναται τις νὰ ἀποκτήσῃ διὰ μέσου τριῶν ἄλλων: πλοῦτη διὰ τῆς ἐπιθυμίας, νεότητα διὰ τοῦ ψιμμουθίου, ὑγιάν διὰ τῶν ἰατρικῶν.